

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 232. SZÁM

ÁRA : 50 FILLÉR

1955. OKT. 2. VASÁRNAP

A dolgozó nép bizalmának bizonyítéka

Még öt nap sem telt el teljesen a Minisztertanács felhívásának kibocsátása óta és a magyar dolgozó nép eleget tett a békekölcsön jegyzési felhívásnak, huszonhat százalékkal teljesítette az előirányzott összeget.

A megyében különösen Debrecenben tapasztalhattuk, ahogy elterjedt kedden reggel a békekölcsön jegyzésének híre, a munkások és a néphez hű értelmiségiek és a dolgozó parasztok legjobbjai azonnal siettek, hogy jegyzésükkel bizonyítsák be hazaszeretetüket és bizalmukat a párt és a kormány iránt. Bizonyos, hogy a békekölcsön jegyzés gyors sikere és befejezése a megye dolgozó népének forró hazaszeretetének bizonyítja.

Ahogy a felhívó szöveg hangzott — mint annyiszor a felszabadulás óta — ismét az ipari munkásság válaszolt rá elsőnek.

Reggel hétkor indult a jegyzés az üzemekben. Percek alatt száz és száz ezer forint kölcsönadásával szavaztak a munkások. Közülük is elsőként a kommunisták. Most is — mint minden munkában, harcban — a párttagok elsőnek írták nevüket a jegyzési ívkekre. Az Orvosi Műszergyárban az öreg In c z e László bácsi, a szerszámok pártosportjának bizalmja 2500 forint jegyzésével mutatott jó példát. A Bütorgyár csomagoló üzemében Balogh Jánosné párttag jegyzett elsőnek, 700 forintos fizetéséből 450 forintot. A Hajdúsági Iparműveknél S a n y o g y a a lepszervezeti párttitkár 2000 forint jegyzésével szavazott. S a kommunisták példáját követték a párttagok, fiatalok és öregek. Egy emberként mozdult meg ezekben a napokban a munkásosztály. Szabó Miklós, az Orvosi Műszergyár fiatal szerszámlakatos 3200, Bartha Lajos és Fazekas Lajos mozdonyvezetők 3300, illetve 3000 forintot adtak kölcsön államunknak. De szívesen és példamutatóan adták forintjaikat kölcsön a viszonylag kis fizetésű munkások, munkások is. Balogh Júlia, a Hajdúsági Gyógysergelyár ifjúmunkása 700 forintos fizetéséből 500, Prokop László négy gyermekes édesapja, a Tancsics Cipőgyár dolgozója 1050 forintos fizetéséből 550, Lukovics Józsefné ruhagyári dolgozó 800 forintos fizetéséből 600 forintot jegyzett.

Már a kölcsönjegyzés első napján megszülettek az első nagy sikerek. Délután ketőkor a kefégyáriak, négykor a Tancsics Cipőgyár és a Bőrgyár dolgozói örömmel jelentették, hogy eleget tettek hazafias kötelezettségüknek, valamennyien jegyeztek békekölcsönt. S aztán nap mint nap gyarapodott a kölcsönjegyzést befejezett üzemek száma. A megye legtöbb ipari üzemének munkásai valamennyien aláírták nevüket a jegyzési ívnek.

Szavazott a munkásosztály. Megyénkben is a békés alkotómunka, a szocializmus felépítése mellett szavazott. Munkásosztályunk ismét kiállt a párt mellett, ismét kinyilvánította véleményét: a párt vezetésével tántoríthatatlanul tovább akar haladni a megkezdett uton és minden akadály leküzdésével vállalkozik, hogy felépítse hazánkban is a szocializmust.

A munkások mellett mindenütt ott láttuk a néphez hű értelmiségieket is. Varga Zoltán elvtársnak, az egyetem rektorának neve után hosszasan sorakoztak fel a professzorok nevéi és a jegyzés összege a nevek után azt bizonyítja, hogy az alálrók szintén hitet tettek a párt és a kormány politikája mellett.

A termelőszövetkezetek nagy részében is már kedden reggel lejegyeztek a tagok, általában sokkal többen és sokkal nagyobb összeget írtak nevük mellé, mint az előző években. Ugyanígy tapasztalhattuk, hogy az egyelőre dolgozó parasztság is jelentősen nagyobb számban vett részt a jegyzésben mint eddig bármikor. Újirázon és Bedőn például az egyéni dolgozó parasztok egész sora jegyzett ötszáz forintot meghaladó összeget. Az elmúlt öt nap alatt, a békekölcsönjegyzés folyamán ismét bebizonyosodott, hogy egész dolgozó néptünk, munkásosztályunk értelmiségünk és dolgozó parasztságunk egybeforrva egységesen támogatja a párt és a kormány politikáját, a második ötéves tervet és országos célkitűzéseit.

Már csak három hónap választ el minket a második ötéves tervünk indulásától. A békekölcsönjegyzés valóságos népszavazás volt a második ötéves terv mellett: munkások, dolgozó parasztok a jegyzéssel bebizonyították, hogy helyeslik célkitűzéseit. Most azonban az elkövetkező három hónap alatt az a közvetlen feladat áll előttünk, hogy jól végzett munkával is megalkozzunk második ötéves tervünk indulását. Üzemeink dolgozói ezúttal nem csupán az éves terv befejezéséért dolgoznak, hanem ezzel biztosítják a jövő évi terv sikeres indulását is. Dolgozó parasztságunk pedig legyen azon minden erejével, hogy az időjárás okozta kényszerű elmaradás az időjárás pár hét alatt behozza és ezzel alpolozza meg a jövő évi gazdag termést. Így fogjunk hozzá második ötéves tervünk diadalmas végrehajtásához.

Több mint másfél milliárd forint a VI. Békekölcsön jegyzésének eredménye

A pénzügyminiszter közli, hogy a Hatodik Békekölcsön jegyzését október 1-én este lezárta. A Minisztertanács szeptember 27-én közzétett jegyzési felhívása óta mindössze öt nap telt el és dolgozó néptünk e rövid idő alatt az ezerkétszázmillió forint összegben kibocsátott Hatodik Békekölcsönt, még nem végleges adatok szerint egymilliárd ötszázötvennyolcszázharminchatezer hétszáz forint összegben, huszonhat százalékkal teljesítette. A jegyzésben hárommillió negyvennyolcezer hatszázharmincöt dolgozó vett részt.

A Hatodik Békekölcsön jegyzésének nagy sikere az államkölcsön jegyzéseknek korábbi eredményeit messze felülmúlta. A Minisztertanács által kibocsátott kölcsönösszeg túljegyzése és a dolgozóknak a jegyzésben való nagyszámú lelkes részvételének néptünk forró hazaszeretetének nagyszerű megnyilatkozása s egyben a szilárd bizalom megnyilvánulása volt a Magyar Dolgozók Pártja és népközlársaságunk kormányának politikája mellett.

Dicső hagyományaihoz méltóan a jegyzésben élen járt Budapest ipari munkássága.

Ragyogó eredményeket ért el a vidék ipari munkássága is. Példamutató volt értelmiségünk és alkalmazottaink legnagyobb részének jegyzése. Termelőszövetkezeti parasztságunk mellett egyéni dolgozó parasztságunk is az előző éveket jelentős mértékben meghaladó jegyzésével tett hitet népi demokráciánk célkitűzései mellett.

A jegyzés kimagasló eredményeit dolgozó néptünk növekvő öntudata és elkötelezettsége, pártunk helyes politikája, a pártaktivisták, párttag és párttagok kívüli népevelök szívesreinek fáradszótlan munkája biztosította.

A betakarítás és vetés gyorsításáért

Az őszi munkák végzésében Hajdú-Bihar előtt nagy feladat áll. Az időjárás következtében később kerülnek betakarításra a kapás növények. A tengeri nagy területeken még zöld, törni nem lehet, s mindez késlelteti a legfontosabb feladatnak, az őszi szántásnak, vetésnek munkáját.

Kettős fronton kell tehát harcolni a mezőgazdaság dolgozóinak a megyében. Gyorsítani a betakarítást ott, ahol az a minőségi munka rovása nélkül elvégezhető, és elérni a kenyérgabona vetésének gyorsítását, mert csak így tudjuk október végére befejezni a vetést.

A gabonatermelés eredményeinek további növelése elengedhetetlenül szükségesé teszi a korai vetést. A példák serege bizonyítja, hogy azokon a területeken takarították be a legnagyobb termésben az esztendőben, ahol október közepén már földbe került az őszi búza.

El kell érni, hogy október 20-a előtt az őszi búza zöme is a földbe kerüljön. Az kétségtelen, hogy a szántás-vetésre nem áll annyi idő rendelkezésre, mint a megelőző esztendőben, mert az őszi betakarításra váró növények érési ideje általában két-három héttel később. Eppen ezért szükséges, hogy jobban kihasználjuk az időt, jobban szervezzük a munkát.

A gyors munka azonban sehol sem mehet a minőség rovására. Különösen vigyázni kell a vetésnél, a vetőgépek helyes beállítására és arra, hogy megfelelő mélységbe kerüljön a vetőmag. A vetés mélységétől függ, hogy egyenletesen kelnek-e a növények és egy időben történik-e a beérés. Az a helyes, ahol 5-6 centiméter fölé nem vetik a gabonát. Ahol a mag 2-3 centiméterre kerül csak a földbe, ott télen könnyen kipusztul a vetés.

Tanácsainknak, a mezőgazdasági állandó bizottságoknak és termelési bizottságoknak a vetés jó minőségben való elvégzésére is legyen mindenütt gondja. A legkövetkezősebb munkafegyelm betartásával, a munkaidő teljes kihasználásával érjük el, hogy gyorsuljon a betakarítás és a felszabaduló területeken azonnal induljon meg a talaj-előkészítés, hogy üledett magyagot kapjunk gabonáink.

A gépi és igaerők üresjáratával nem közlekedjenek most a sürgős betakarítás idején. Ez szervezés kérdése. Nagyon fontos, hogy a kukorica, cukorrépa minél előbb lekerüljön a földről, éppen ezért a hordást végezzék éjszaka is.

A csökmői Haladás Termelőszövetkezet jól kihasználja a kedvező időt, 510 holdon már elvégezte a műtrágyázást, s közel 300 holdon már befejezte az őszi búza vetését is. A felszabadult területein 450 holdon már elkészült a vetésintéssel. A biharkeresztesi Szabad Föld 120 holdon földbe tette már az őszi búzát. Ezeket a példákat kell követni szerte a megyében. Gyorsítani a vetést, s ehhez a géppálmások adjanak segítséget. De adják meg a géppálmások a betakarításhoz is a lehető legnagyobb segítséget. Azokat az újításokat, amelyeket a napokban próbáltak ki a Hajdúszoboszlói Egyetemi Tangazdaságban, haladéktalanul minél szélesebb körben alkalmazzzák a betakarítás gyors elvégzése érdekében.

Vegyék át Kéri Józsefnek, a Pocsaji Géppálmások főgépészenek újítását. A tengeriszár letakarítására szerkesztett egy gépet, nagyobb vágókéssel látta el és billenő asztallal, amelyről kévkre csomózva gördül le a földre a levágott tengeriszár. Ez a gép, mely a fűkaszához hasonló, igen alkalmas arra, hogy meggyorsítsa a tengeriszár letakarítását.

A megye géppálmásai igen nagy segítséget adhatnak mind a termelőszövetkezeteknek, mind az egyéni dolgozó parasztoknak az őszi munkák végzésében, s éppen ezért vegyék igénybe a gépi munkát, mert számos a megyében több géppálmás üzemelő munká nélkül van, most amikor munkájukra a legnagyobb szükség lenne. Azt nézzék mindenütt, hogyan végezték el hamarabb az őszi betakarítás és szántás-vetés.

A jelszó falvainkban ez legyen: Vetni! Vetni minél gyorsabban és ennek érdekében gyorsítani a betakarítást.

Az őszi szántás-vetésben a termelőszövetkezetek mutatják a jó példát

A jövő évi még nagyobb kenyér elérésének alapvető feltétele, hogy korán kerüljön a földbe a búza. Ahhoz, hogy korán tudjunk vetni mindezt, elengedhetetlenül szükséges, hogy gyorsabban tempóka legyen a betakarításnak. Ha gyorsabban kerül le a földről a tengeri és a kukorica, meggyorsul a talajmunka, s idejében tudunk vetni.

A megye termelőszövetkezeite közül már igen számosan dicsekedhetnek azaz, hogy a korai búzavetéssel megvetették az alapját a jövő évi jó termésnek. A csökmői Haladás mintegy 300 holdon földbe tette már a búzát, a csökmői Vörös Csillag is közel 200 hold búzavetést ért el. A furta Rákóczi 170 holdon vetette el a búzáját.

A betakarítás munkájában példát mutat a hajdúdorogi Rákóczi TSZ. Húsz holdról már felásta, elszállította a kukoricáját, 15 holdról pedig a burgonyáját. Befejezte a rozs

vetését, s mintegy 50 hold búzát is elvetett már. A jó termés érdekében 120 holdat isállótárgyaztak.

Példátlan hanyagság Berettyóújfaluban

A gabonavetés-terv végrehajtásával kapcsolatban a berettyóújfalui járásban nem megy minden a legnagyobb rendben. Eltérés van a tervvel között. Berettyóújfaluban, a járási székhelyen pedig megtörtént az a példátlan hanyagság, hogy a fölkekben hagyták az idezések egész kötegét. A cél pedig az volt, hogy a beidézett termelőkkel a gabonavetési tervet idejében megtárgyalják. Az idezettek persze nem jelentek meg, hiszen az idezés napokon át a fölkekben várta jobb sorsát.

Súlyos ez a mulasztás, éppen most, amikor annyira sürgős a vetés. Jellemző az ellenőrzés hiányára, hogy a mulasztás elkövetőit még ma sem vonták felelősségre.

Letakarítottan szalmatömegek vannak a biharkeresztesi járásban

A szántás-vetés gyorsulása sok kombájnszalma, különösen a berekbősörményi és a biharkeresztesi határban. Eppen itt az ideje, a végső ideje, hogy megakarítsák a szalmatömegeket a tarló. A szalma is érték, nem is szőlva arról, hogyha ott hagyják pusztulni, akadályozza a szántás-vetés munkáját is.

A megyei géppálmások jobb munkájára van szükség, hogy hamarabb földbe kerüljön a búza

Ha a hajdú-bihari géppálmások munkáját vizsgáljuk, azt kell megállapítani, hogy komoly aggodalomra van ok. Az alapot az aggodalomra az adja, hogy több géppálmás üzemelővén munkán nélkül maradt. Az aratás, cséplés végzetével az volt a határozat, hogy minden géppálmás jó előre úgy szervezik a munkát, hogy az idén már ne forduljon elő az úgynevezett átmeneti napok télsége, hanem nyomban, folyamatosan végezzék a talajmunkát, hogy elkerüljék a befagyás veszélyét. Az elmúlt években bizonyos sok helyen beflagyott az erke a földbe és kora tavaszra maradt az ősszel elvégzésre írt munka.

A tapasztalat azt mutatja, hogyha sikerül is több helyen az átmeneti télséget leküzdni, most, ebben a kedvező időben mégis állnak a traktorok. A Tiszacsegei Géppálmások gazdasági földjein dolgoznak már hosszú napok óta, mert körzetükben a termelőszövetkezetek földjein és az egyéni gazdálkodók földjein nem kaptak munkát. Ugyanez a helyzet a Dobalpálmások Géppálmásokon. Komoly figyelmeztetések ezek, és ha idejében nem történik gyors intézkedés, veszélybe kerül az a dicsőségünk, amit a gabonacsatában értünk el géppálmásaink jó munkájával.

Bartha Károly elvtárs, a Megyei Géppálmási Igazgatóság vezetője nyilatkozatában

a következőket mondja: — Nem várhatjuk a süllőgalambot. Elő kell segítenünk a betakarítás gyorsulását, mert ettől függ a géppálmások eredményesebb munkája. A termelőszövetkezetek hatalmas tengeriábrái jó részben még érintetlenek. Sehol nem szabad arra várni, hogy majd akkor kezdjék a tengeritörést, ha az egész tábla beérte. Meg kell vizsgálni a területet, és ahol a talaj adottsága következtében, vagy a korábbi vetés eredményeképpen már beérte egy részen a tengeri, ott azonnal meg kell kezdeni a törést. Naponta nyírunk ezzel is. Letiszta a terület s átvehetjük munkájukat a gépek. Ahhoz, hogy a betakarítás gyorsuljon, a géppálmásoknak is tevékeny segítséget kell adni mind a tengeri elszállításnál, mind a kukorépa betakarításnál.

Konyár dolgozó parasztságának versenyfelhívása az őszi munka gyorsítására

Konyár község tanácsa szeptember 24-én ülést tartott, amelyen foglalkoztak a kenyérgabona kérdéssel és az őszi munkák végzésével. A tanács elhatározta, hogy versenyt indít a korai gabonavetés és az időben történő betakarítás érdekében. Vállalták, hogy Konyár területén az őszi gabonafelvételeket október 28-ig jól előkészített, üledett magyagba, szelektározva, csávázva elvetik. Vés előtt elvágják a csirázási próbát is. A tengerit október 20-ára betakarítják a határban és a betakarítással egy időben végzik el a szárvágást. A burgonya szedésével végeznek október 15-re, a kukorépa betakarításával október 30-ra.

A konyáriak, hogy vállalásukat teljesíteni tudják, jól szervezik a munkát. Mind-

Sch. F.

SPORTMUSOR
Nagyerdő Stadi-
on. Honvéd—D. rek-
vívés, megyei
első.
Mecor Vá-
tja 9 szám alatti
ra: D. Törökvs-
si Törökvs (fű-
a: Bütorgyár—
0. női).
5 óra
D. Törökvs
spályás bajnoka

IS RENDEZNEK KEZELABDA- PONTTÓT

és 16-án az
rosában — Deb-
tt, Egerben és
négy férfi és
vételével, rende-
páros lespályás
ság középpont-
a következő
nek a további-
Szabolcs me-
Debrecen Dózsa,
győze és a
szabadság-csoport
ttje. Nők: D.
rekvívés, Borsod
H. Heves megye
Bpesti Béke-cso-
helyezett. A
tok közül a D.
tesse és a városi
második helye-
s, Mecor és a
rekvívés csapatai
Egerben küzd

portihrek

veji bajnok lab-
kek: D. Bástya-
stya pályá, 10
pítő Törökvs—
rekvívés (Kinizsi
D. Epítő—Nád-
Epítő) pályá, 9
Mecor—D. Do-
ra, 11 óra). Vid-
áiul Vörös Me-
eményi Traktor,
Spartakusz—D.
dányi Törökvs
Moszkvában, ok-
tóbort—Frant-
tót, labdarúgó-
zenek. — Debre-
versenyt ren-
nyenesben 0,3
következő ered-
k: 60 m: Juhász
Kállai (GÖCS)
Pólya (Haladás)
(GÖCS) 11,4 mp.
(Vasútipító) 37,9
CS) 38 mp. —
működő labda-
bizottság 6 het-
fort (D. Székely
József (D. Közle-
játékost 2 hét-
végrehajtása 3
esszive) a játé-
János (Nádud-
kapott, míg Ma-
Állomás Török-
a kiállítását ki-

A kínai

munkás sporto-
regszemléjét ok-
ezik meg a pé-
— Október
deléltől 10 órá-
szaki kapujánál
utóversenyt ren-
fűtés) ország-
ének keretében.
Férfi felnőtt:
1000 m. 38
ifjúsági: 500
elyszenen lehet-
s Baráti Kóre-
ak figyelmét,
—8 óra között
zd elleni mérkő-
zében. u. 1
helyiségen,

ZEMLE

kedvezőbbek a ENSZ feladatai... számára is... idetiek meg... dásra váró konk... szóltak, nem... alkalmazkodtak az... üdvösnek tartott... vegőhöz.

megegyezést... elemre méltó... NSZ-képviselőkre... gyakorolt N. A... vitérsnek Eisen... elnökhöz in... amelyre sorra ve... máris fennáll... pontokat. Az irani... ül a leghatáro... dást foglalt a le... sésének mielőbbi... ellett, és rendk... mutatja meg... mas erők szab... has az államok... nek jó részét... tankokra, ágyú... pülegékre for...

Ésai

eni az Egyesült... rvezetéből... a világ népei... kük megvan ar... t nagyobb biza... velték az ENSZ... is igaz viszont... ülésszakon is... dísznőné is... lévő új légkör... erőkődő han... nulinak meg... kis erővel az... és a béke el... rekívéséi. Eppen... részek magyarz... NSZ tagságának... stását. Ezek a... lenek a senkit... de az ameri... erőteljes támo... g mindig az... okvetlenülkedő... küldött kiro... zonyos más kül... nemzeti köz... nyevezett sér... s hajuknál fog... kérdéseket ki... kérbontó celat... felszólalásai.

célt szolgálják... okmányának fe... célzó különböző... is, amelyeknek... mint ismeretes... küldöttség áll... küldöttség azért... változtatni az... hanyát, hogy ki... belőle a Biz... állandó tagjal... sági elvét, az... vétőjogot, az... leghatékonyabb... ke fenntartásá... kérdéses, hogy... merikai küldöt... okmány revízi... díés napirendjé... küldött a leg... az valjia, a... biztosításának... alapokmánya... zert semmi ok... ztatására.

lésszak eddigi... inkább kedve... mint kedve... jelenlegi üléss... az eddighez... olja és gazda... zellemét, akkor... vőbb javítja a... kört, enyhíti a... magya is nozza... r 27-én Genf... gyhatalmi kül... értekezlet sike... előmozdításá...

a közli

gyeszer közleke... október 1-től... lekedik. A tél... hivatalos menet... etesen ismerteti.

ar cipők

0-50 száza... lított áron... (nem se... u. 16 szám... ni Ruházati... ni.

Új belépők a berettyóújfalu járásban

A berettyóújfalu járás termelőszövetkezetei tovább fejlődnek, gyarapodnak, gazdagodnak. A dancsházi Új Élet Termelőszövetkezet tagsága jó munkát végzett ez évben, s az eredménye, hogy búzát 7 kilót tudtak osztani egy hektárgégre, árpából másfél...

Polgari Ferenc termelőszövetkezeti tag több mint 14 mázsa búzát és több mint 3 mázsa árpát...

Szoke Lajos 5 holdas dolgozó paraszt szeptember 10-én lépett be az Új Világ TSZ-be

A csökmői Vörös Csillag Termelőszövetkezet is erősödik új tagokkal. A szomszédos Márcus 9 I. típusú szesz tagjai közül már többen kérést felvételüket a Vörös Csillag Termelőszövetkezetbe. Itt is meggyőzően beszélnek az elért eredmények, a tagság jóléte növekedésének bizonyosságai. Tudják, mert látták, hogy Szilágyi Gábor 30 mázsa búzát, 10 mázsa árpát és 10 mázsa zabot kapott csak előlegképpen. Ezután jön még a tengeri. Munkaegységüket már eddig is kiosztottak előlegül 6 forint készpénz.

Nem lesz tehát üres a Vörös Csillag tagjainak bugyilárisa. Tele kamrájuk hirdeti, hogy jó dolga van egy termelőszövetkezeti tagnak. Ebből akarják kivenni részüket azok, akik a csökmői Vörös Csillagba kérést felvételüket. Legutóbb 16-an jelentkeztek a tagok sorába, közöttük Szilágyi Imre 16 holdas közép-paraszt, Lengyel István és A. Kovács László 19-19 hold földdel.

A csökmői Vörös Csillag munkája ez évben sokat javult, s a jó munka nyomán jönek az eredmények, fokozódnak a jövedelmek. Ezt a vonz...

A berettyóújfalu Új Világ TSZ-be 15-en léptek be

A berettyóújfalu Új Világ Termelőszövetkezetnél már nem tapasztalható ez a káros elzárkózás a további fejlődés útjának elzárása. Jobb a kapcsolatot az egyéni legelő parasztsággal, s ennek eredménye, hogy szeptember 10-én megtartott közgyűlésükön kilenc belépőt tudtak felvenni. Az Új Világ tagjai sorába 15-en kérést felvételüket a legutóbbi időkben. Ezen a közgyűlésen vették...

Szeptember!... Amikor kimondjuk ezt a szót, a hangok ize, kedves lejtése az ősz kezdetét juttatja eszünkbe. Hangulata van s zónák, melyben az idő haladása tükröződik, s az ember önkéntelenül is arra gondol, hogy ennek az évről is túl vagyunk már a jelen. Maholnap lehullnak a levelek a fáról, hogy helyet adjanak a jövő évi rügyeknek, maholnap elmúlik az ősz is, hogy a tél után ismét tavasz következik. Így van ez, mert így parancsolja az élet rendje.

A szeptemberről csaknem mindenki úgy vélekedik, hogy az év egyik legszebb hónapja. Halványkék az ég, híg arany a napfény ilyenkor, darazsak döngik körül az édes szőlőfürtöket, s a szántóföldön kezdetét veszi az őszi termények betakarítása. Szorgos kezek vágják a kendert, ássák a cukorrépa, török a napraforgót, s a kukoricát. Szeptember utolsó, október első napjaiban ezt csinálják mindenütt, ezzel foglaloznak most a szerepi Kossuth Termelőszövetkezet tagjai is.

A cukorrépa föld szélén, a szőlőszőlő ruhába öltözött lányok, asszonyok csoportja messziről úgy fest a zöld hátterben, mint a frissen szedett mezei virágcsokor. Férfi is akad köztük, de azok már kevesebben vannak. Eppen ebédasztalt tartanak. Megértették ezt a kis pihenőt, vezetők azonban úgy látszik dolgoztak, szorgalmukat igá...

fel Madarász Józsefet és Miklós Györgyöt, akik már tagjai voltak az Új Világ Termelőszövetkezetnek, de kiléptek. Meggyőződtek arról, hogy jobb a termelőszövetkezetben belül, mint kívül. Személyes tapasztalataik győzték meg őket arról, hogy a dolgozó parasztság boldogulásának egyetlen útja a szövetkezés. Kérték tehát visszavételüket és a tagság örömmel, szívesen visszafogadta őket a nagy családba.

A csökmői Vörös Csillag 20 belépővel gazdagodott

A csökmői Vörös Csillag Termelőszövetkezet is erősödik új tagokkal. A szomszédos Márcus 9 I. típusú szesz tagjai közül már többen kérést felvételüket a Vörös Csillag Termelőszövetkezetbe. Itt is meggyőzően beszélnek az elért eredmények, a tagság jóléte növekedésének bizonyosságai. Tudják, mert látták, hogy Szilágyi Gábor 30 mázsa búzát, 10 mázsa árpát és 10 mázsa zabot kapott csak előlegképpen. Ezután jön még a tengeri. Munkaegységüket már eddig is kiosztottak előlegül 6 forint készpénz.

Lőkös Gyula, 5 holdas dolgozó paraszt szeptember 10-én lépett be az Új Világ TSZ-be

Nem lesz tehát üres a Vörös Csillag tagjainak bugyilárisa. Tele kamrájuk hirdeti, hogy jó dolga van egy termelőszövetkezeti tagnak. Ebből akarják kivenni részüket azok, akik a csökmői Vörös Csillagba kérést felvételüket. Legutóbb 16-an jelentkeztek a tagok sorába, közöttük Szilágyi Imre 16 holdas közép-paraszt, Lengyel István és A. Kovács László 19-19 hold földdel.

A csökmői Vörös Csillag munkája ez évben sokat javult, s a jó munka nyomán jönek az eredmények, fokozódnak a jövedelmek. Ezt a vonz...

Két hónap alatt 160 család lépett be a biharnagybajomi termelőszövetkezetekbe

A biharnagybajomi dolgozó parasztságot többsége is megértette, hogy a biztos megélhetés, a felemelkedés útja, a szövetkezeti gazdálkodás. Ezt igazolja az, hogy az elmúlt két hónapban 160 család lépett be a biharnagybajomi termelőszövetkezetekbe. Sokan kérést ezek közül felvételüket a Kossuth és a Petőfi Termelőszövetkezetbe. Ez a két termelőszövetkezet példamutatóan dolgozik. Mindkettőben elvetették az őszi árpát s a többi...

Gógán József, 3 holdas dolgozó paraszt szeptember 10-én lépett be az Új Világ TSZ-be

A szeptember 10-i gyűlésen vették fel a szövetkezet tagjai sorába Lakatos Gyula 15 holdas közép-parasztot, valamint Szoke Lajos 5 és fél holdas dolgozó parasztot is. A berettyóújfalu Új Világ TSZ legutóbbi közgyűlésén újabb hat felvétel ügyében volt döntés. Így erősítik szövetkezetüket új tagokkal. Itt nem félnek az új belépőktől, hogy eloszlik majd a jövedelem, tudják, ahol löbber dolgoznak, ott több a jövedelem.

A szeptember 10-i gyűlésen vették fel a szövetkezet tagjai sorába Lakatos Gyula 15 holdas közép-parasztot, valamint Szoke Lajos 5 és fél holdas dolgozó parasztot is. A berettyóújfalu Új Világ TSZ legutóbbi közgyűlésén újabb hat felvétel ügyében volt döntés. Így erősítik szövetkezetüket új tagokkal. Itt nem félnek az új belépőktől, hogy eloszlik majd a jövedelem, tudják, ahol löbber dolgoznak, ott több a jövedelem.

Tamás Demeterné, 5 holdas dolgozó parasztnő szept. 10-én lépett be az Új Világ TSZ-be

Tamás Demeterné, 5 holdas dolgozó parasztnő szept. 10-én lépett be az Új Világ TSZ-be

Kiss János nyíltan beismerte, hogy amióta elhagyta a szövetkezetet, rosszabbul ment a sorsa. Még megmaradt tehenét is el kellett adnia. Ha bennmarad a szövetkezetben, a feje se fájna, tehene is meg lenne, még a kamarája is tele lenne búzával.

Beszélik Csökmőn Cs. Nagy Sándor esetét, akinek házához 50 mázsa búzát vittek ez évben és ha mindent összeszámítanak, a Nagy Sándor családjának évi jövedelme elérte a 70 ezer forintot.

A példák, tények mozgósítják a berettyóújfalu járásban is szűkség van arra, hogy a jó eredményeket ne rejtse véka alá és elsősorban maguk a termelőszövetkezeti tagok végezzék felvilágosító munkát az egyéni legelő parasztsággal kapcsolatban. Jobb életük megmutatásával vezessék dolgozó paraszt társaikat a jobb élet útjára. Így, és csak így fejlődhet tovább helyesen és még eredményesebben a termelőszövetkezeti mozgalom a berettyóújfalu járásban.

Két hónap alatt 160 család lépett be a biharnagybajomi termelőszövetkezetekbe

A biharnagybajomi dolgozó parasztságot többsége is megértette, hogy a biztos megélhetés, a felemelkedés útja, a szövetkezeti gazdálkodás. Ezt igazolja az, hogy az elmúlt két hónapban 160 család lépett be a biharnagybajomi termelőszövetkezetekbe. Sokan kérést ezek közül felvételüket a Kossuth és a Petőfi Termelőszövetkezetbe. Ez a két termelőszövetkezet példamutatóan dolgozik. Mindkettőben elvetették az őszi árpát s a többi...

Nemes Károly Biharnagybajom

Az állatállomány fejlődésében, a terméseredmények emelkedésében, a vagyon szaporodásában adatok, számok, a tagok helyett beszélő tények bizonyítják, hogy helyes úton halad a szerepi Kossuth TSZ. A fejlődést igazolja a 400 fős főrőhelyes baromfió, a 100 szilárd részére épített szilárd szállás, továbbá jövő évi tervük, melyben 24 főrőhelyes löstálló és 8 vagon gabona befogadására alkalmas magtárhelyiség felépítése szerepel.

Nemes Károly Biharnagybajom

Eredményeink a tagság jó munkájának köszönhetőek — mondja Egri elvtárs. — Nehéz lenne eldönteni, kik dolgoznak a legbecsületesebben. Ifjú Nagy Antal, özevgy Tőke Lajosné, a 70 éven felüli Tőke Mihály bácsi, a fiatal Nagy Mária, meg a többi tagok mind dicsérendő munkát végeznek. Most, a kukoricatérés, répahordás, vetés idején egy emberként dolgozik a tagság.

Ezek után érthető, hogy Szerpen az egyének szívesen jelentkeznek felvételre a Kossuth Termelőszövetkezetbe. Az elmúlt hetekben harmincan írták alá a belépési nyilatkozatot. A jövő gazdasági évben tehát 74-en, újabb jelentkezők esetében pedig még többen indulnak neki a munkának, az ideinél még szebb eredmények eléréséért folytatandó termelési harcnak.

VARGA BENEDEK

Az állatállomány fejlődésében, a terméseredmények emelkedésében, a vagyon szaporodásában adatok, számok, a tagok helyett beszélő tények bizonyítják, hogy helyes úton halad a szerepi Kossuth TSZ. A fejlődést igazolja a 400 fős főrőhelyes baromfió, a 100 szilárd részére épített szilárd szállás, továbbá jövő évi tervük, melyben 24 főrőhelyes löstálló és 8 vagon gabona befogadására alkalmas magtárhelyiség felépítése szerepel.

Eredményeink a tagság jó munkájának köszönhetőek — mondja Egri elvtárs. — Nehéz lenne eldönteni, kik dolgoznak a legbecsületesebben. Ifjú Nagy Antal, özevgy Tőke Lajosné, a 70 éven felüli Tőke Mihály bácsi, a fiatal Nagy Mária, meg a többi tagok mind dicsérendő munkát végeznek. Most, a kukoricatérés, répahordás, vetés idején egy emberként dolgozik a tagság.

Ezek után érthető, hogy Szerpen az egyének szívesen jelentkeznek felvételre a Kossuth Termelőszövetkezetbe. Az elmúlt hetekben harmincan írták alá a belépési nyilatkozatot. A jövő gazdasági évben tehát 74-en, újabb jelentkezők esetében pedig még többen indulnak neki a munkának, az ideinél még szebb eredmények eléréséért folytatandó termelési harcnak.

VARGA BENEDEK

A TSZ-EK KEDVES VENDÉGE a Dózsa György Vándormozi

Hajdú-Bihar területén a széles határon, szétszórta tanyák között, termelőszövetkezeti földeken, nehéz feladat kulturmunkát végezni. Nehéz feladat, de nagyon szép. A Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat igen szép eredményeket ér el, hogy a tanyavilág népét rendszeres mozi-előadásokkal lássa el.

Ma már elérte, jó szervező munkával, hogy a megye minden községében hetenként néhány napon rendszeres filmvetítés folyik. A vállalat dolgozó a dolgozó parasztságnak nemcsak szórakozásról gondoskodik, hanem a szakfilmek bemutatásával fokozzák tudásukat, s ennek révén emelkednek a terméshozamok. A dolgozók, élükön Csomor Tamás igazgatóval nem elégednek meg azzal, hogy csak a falvakat kapcsolják be a rendszeres előadás sorozatba. Figyelmük kiterjedt arra is, hogy egyes termelőszövetkezetek, pusztai települések birtokosai, pusztai lakosai is szomjúhozzák a kultúrát, hiányolják a legnépszerűbb művészetet, a filmet.

Szekéren, motoron és kerékpáron

A mezőgazdaság szocialista átszervezése, a kulturális továbbképzés, elengedhetetlen követelménnyé tette, hogy megszervezzék a tanyai filmhálózatot is. Ennek érdekében létrehozták a Dózsa György Termelőszövetkezeti és Tanyai Filmszínházat. Ennek a filmszínháznak négy üzeme van és 41 településen játszik már. Nem könnyű a feladata a vándor filmszínháznak, mert bizony lovas szekérral, motorkerékpárral kell járni, hogy felkereshessék a termelőszövetkezeteket, tanyaközpontokat. Olyan területeken járnak, ahol híre sincs a kövesútnak és a villanyvilágításnak. Áramfejlesztő gépet visznek magukkal, hogy a filmelőadásokat meg tudják tartani. Nem ismernek akadályt. Esőben, hóban, sárban végzi munkáját a vándormozi, hogy a termelőszövetkezetek, tanyák népe megkapja mindig kellő időben azt a mozielőadást, amelyre oly nagyon számítanak.

Medves Mihály, a Dózsa György Vándormozi egyik üzemevezetője, működéséről így beszél: — Az én területem a Haláp, Nagycser, Fancsika, Bánk, Mézeshegy, Lukaháza, Csere, a Bellegelő homoki része, a Sámsoni-kert és a Diószegi út

Legutóbb a martinkai tanyavilágból keresték fel Csomor Tamást, a Moziüzemi Vállalat vezetőjét, s vállalták, hogy a martinkai iskolában mindent előkészítettek a filmelőadások megtartásához, megadnak mindent, takarítást, fűtést, világítást, csak minél előbb náluk is jelenjen meg a vándormozi.

Kérésük nem volt hiábavaló, a martinkai tanyavilág már bekerült a vándormozi hálózatába és a legújabb havi műsort már ők is megtekinthetik.

Hasznos feladatot teljesít a Dózsa György Vándormozi nemcsak azzal, hogy tanít és szórakoztat, hanem a verseny-szellemet is ápolja, mert népszerűsíti a dolgozókat. Ismereti eredményeiket és a legkiválóbb dolgozókat megismeri helyre, a tiszteletből adott helyre kerülnek. A hangosbemondó pedig az egész környékkel tudatja a jó munkájukat.

A vándormozi üzemevezetői szoros kapcsolatban vannak a dolgozók tömegeivel és úgy a játékfilmek, mint a szakfilmek vetítése tekintetében mindenkor figyelembe veszik a termelőszövetkezeti tagság, a dolgozó parasztság kívánságát.

A Dózsa György Vándormozi látogatói tözrközönségét száma már elérte a nyolcezeret. Szép bizonyossága ez annak, hogy jó munkát végzett a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat, amikor elindította útjára a vándormozit.

Bencze Mihály

mente. Nagy terület ez, amelyet Matkó Józseffel, a szekeressel járunk napról napra. Szerda kivételével minden nap tartunk előadást, este 8-tól. Nagyon nagy örömmel várnak mindenütt bennünket.

Pénztáros, gépész, jegykezelő egy személyben

Nagy dolog is az, hogy a kintlakóknak a helyükbe megy a mozi. Nem sajnáljuk a fáradságot, pedig higgye el, sok munkát jelent. Egy személyben én vagyok például a jegykezelő, pénztáros és a gépész. A kocsis Matkó József, az áramfejlesztő gépet kezeli, amit a szekéren hordunk magunkkal.

Egy hónapban 26 előadást tartunk. Legutóbb bemutatjuk a tanyavilágban a Rákóczi hadnagya-t, Dérinét, Ors a hegyekben. Felítámadott a tenger című filmetek. Ott, ahol van a termelőszövetkezetben előadóterem és szép fehér a fal, arra vetítjük a filmet. Ahol nincs alkalmasabb hely, ott kifeszítjük a vásznat és máris pereg a film. A belépőjegy ára 1 forint 30 fillér. Szívesen adják, mert szeretik a mozit. Volt aki mondta: adnék én öt forintot is, csak gyakran jöjjenek játszani a masinával.

A Dózsa György Vándormozi nagy a sikere. Várják türelmetlenül a műsort, amelyet egy hónapra előre ad ki a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalat. Készülnek az előadásra. Törzsvendégek vannak, aki már a megszokott helyükre ülnek állandóan, a helyenként ismétlődő, mindig új műsort adó előadásokon. A vándormozi nemcsak a játékfilmeket mutatja be, hanem a nevelő célzatú kis filmek vetítésén kívül az időszaki munkákkal kapcsolatos szakfilmeket is bemutatja a tanyavilág népének.

Bemutatták a magnemesítést, a növények gyökérezését, a vetőmagvak csávázásáról készült filmetek.

A Dózsa György Vándormozi tehát nevel, tanít, szórakoztat. Szeretik, várják a mozi szakembereit. Ott, ahol még nem bűgött fel az aggregátor, nem pergették még filmet, küldöttségekbe tömörülnek az emberek s kéri, hogy az ő területüket is kapcsolják be a Dózsa György Vándormozi hálózatába.

A martinkai kérése

Legutóbb a martinkai tanyavilágból keresték fel Csomor Tamást, a Moziüzemi Vállalat vezetőjét, s vállalták, hogy a martinkai iskolában mindent előkészítettek a filmelőadások megtartásához, megadnak mindent, takarítást, fűtést, világítást, csak minél előbb náluk is jelenjen meg a vándormozi.

ányos

ányi Karán

ányi nyersanyagtárolás. A II. ötnapos Tokaj-hegylépcsőnek hatására a különböző iparágakban a különböző ágazatokban nagy fontosságú feladatok között a "kalló" — nem — bentoni — következő évek külföldi exportra. A porcelán-nyersanyag, a kaolin, ami annál is fontos, mert a jövőbeni nyersanyagból belőlük is nagy részét munkaprogramra előfordulhat. A feladatok szakszolgálati rendszerint földtan vizsgálatokat is gyakorlatnak a tudósokkal. Intézet munkái ki abban, amit a alatt dr. Földrajzi professzortól hiszen az intézményéről, a hallgatók, a szemléltető, az alapos munkáról különhetne beszámoló egybevetve ez szép és hasznos a kutató munkák képest emberek nevelés nagy fontossá-

Matematikai Intézet

Matematikai Intézet jelentős tudományos munkát folytat. Ez indokolja meg az azt a "Publicatio Mathematica" címet, amely a matematikai Intézet jelenleg megjelent tudományos folyóirat. Ez indokolja meg az azt a "Publicatio Mathematica" címet, amely a matematikai Intézet jelenleg megjelent tudományos folyóirat. Ez indokolja meg az azt a "Publicatio Mathematica" címet, amely a matematikai Intézet jelenleg megjelent tudományos folyóirat.

Gondosabb munkát a mezőgazdasági építkezéseknél

Jelentős összegeket költünk a mezőgazdaság fejlesztésére. A nagyarányú gépesítés, csatornázás, talajjavítás és építkezés folyik mindenfelé. A kormány határozatait alapján Hajdú-Biharban is megkezdte a mezőgazdasági építkezéseket. A reafordított összeg az idén jóval magasabb, mint tavaly. Óriási építési munkák folytak. A mezőgazdasági építkezések között a legfontosabb a szarvasmarha-állományok építése. A szarvasmarha-állományok építése a szarvasmarha-állományok építése. A szarvasmarha-állományok építése a szarvasmarha-állományok építése.

A berettyószentmártoni Béke TSZ-ben például 70 ténre építettek istállót, holott a szövetkezetnek mindössze két szarvasmarhája van. A nyíradonyi Alkotmány TSZ-ben is tízszázötven nagyobb az istálló befogadó képessége, mint amennyi a jelenlegi tehénállományok szükségessége. Ilyen körülmények között az egyik helyen férőhelyfelesleg, a másik helyen ugyanakkor hiány lép fel. Gyakran helytelenül és feleslegesen kezelik az építőanyagokat. A hajdúszoboszlói Vörös Csillag TSZ például már négy éve építi 100 férőhelyes ló- és tehénistállókat, mert az építési anyagok nagy része a gondatlan kezelés miatt elkallódott. Jelenleg emiatt az új górhöz szükséges anyagok egy részét kénytelenek felhasználni.

Hiba, hogy a helyi építőanyagokat nem mindenütt használják fel. A szénporos téglafelület és a vályogvetést bizony csak elvétve, itt-ott alkalmazzzák. Lehetőse pedig bővebb lenne, mivel Hajdú-Bihar igen gazdag agyagban. Igen fontos, hogy az épületeket gondozzák. Sok épület állaga ugyanis máris romlik. A Tiszacsegei Gépalomás nagy műhelyének falai például, bár csak néhány éve építettek, szelvény-hosszában repedeznek. A kombájnszennel is baj van. A hajdúszoboszlói Petőfi TSZ-ben az 50 férőhelyes tehénistálló teteje van helytelenül megépítve. Nyilván az ilyen hanyag és szakszerűtlen munka csak kárt tesz és egyformán árt mind az építők tekintélyének, mind a szövetkezetnek. A gyenge ellenőrzést bizonyítja, hogy sok nagyüzemben olyanok is végeznek építő-

HŐSIES MUNKA AZ EGYETEMI ERŐMŰ TELEPEN

A klinikai-telep végében terül el az egyetemi erőmű telepe. Nagy területet lát el árammal, az Orvostudományi Egyetemet, a Kossuth Lajos Tudományegyetemet, a diákszállót és a tanári villákat. Sohasem szokott komoly baj előfordulni az áramellátásban. Az áramtermelést egy ezer és egy hatszáz lóerős turbógenerátor végzi felváltva. Szeptemberben a nagy ezer lóerős turbógenerátor általános javítás alatt volt. Több hete szét volt szedve, s még körülbelül két-heti munka volt hátra. Addig szokás szerint a kisebbik áramfejlesztő termelte az áramot. Azonban a 600 lóerős turbógenerátor üzembehelyezése után néhány perc múlva azt vették észre, hogy egyenlőtlenül jár, rezeg, s a fordulatszám nem tudták egyenlőtlenül schogysen tartani. Végül is meg kellett állni, s meg kellett vizsgálni az okot. Szétszedték a generátort, s kiderült, hogy a lapátoknak olyan töreése állt fent, hogy egész darabok már lerepültek róla. Házilag nem lehetett megcsinálni, ezért azonnal tehergépkocsival a Láng Gépgyárba vitték Budapestre.

Hogy a sok intézmény teljeszen ne maradjon áram nélkül, működésbe helyezték a kis áramátalakítót, amely a városi váltóáramot egyenárammá alakítja át. Ennek a kapacitása azonban nagyon kicsi, úgyhogy szigorú áramkorlátozásokat kellett bevezetni. Kikapcsolták az áramszolgáltatástól a Kossuth Lajos Tudományegyetemet, a diákszállót, a tanári villákat, az összes liftet és a nagy motorokat, a jégygépet, a kazánok aláfűtőventillátorait, a varrodát, s még a mosógépekben is csak egy-egy szakai műszak volt. Az összes

lámák csökkentett feszültséggel működtek, azonban az országos hálózatban is voltak időnként kiesések, úgyhogy a 19-ével kezdődő héten nem egyszer voltak tízperces, még ennél hosszabb szünetek is. A kisgenerátor 19-én állt le, s nem volt más megoldás, minthogy a nagy ezer lóerős turbógenerátornak a javítást meggyorsítsák. Szükséges volt ez azért is, mert például egy kis áramszünet is a műtöken, szülöszobán stb. komoly zavarokat okozott. A dolgozók megértették a sürgős javításnak a fontosságát, ezért érejkön felül igyekeztek segíteni. Hogy mit jelent a gyorsított javítás, csak az tudja igazán, aki látta a munkát. Arról volt szó, hogy kétheti munkát kellett 6 nap alatt elvégezni. Ez igen pontos munkát igényel. Századmilliméternyi pontosságról van itt szó.

NOVEMBER 1-ÉN LESZ ÖTÉVES A POSTAI HÍRLAPTERJESZTÉS

Postásaink október 1-én kezdődő ünnepi műszakkal köszöntik az évfordulót. 1950. november hó 1-én a párt új feladattal bízta meg a postás dolgozókat. Kezükbe adta a lapterjesztés feladatát, és ezzel úgy a lapterjesztés, mint a posta életében új szakasz vette kezdetét. Nagyban bővült a posta munkájának politikai tartalma. A munkát nagy előkészítés vezette be, melytől a posta dolgozóinak politikai felkészültségét, tisztánlátását, ismertetését a sajtó jelentőségét. Látnunk kell, hogy milyen komoly és megfontolt az a feladat, amit a párttól kaptak a posta dolgozói.

A postás dolgozók legnagyobb része megértette a rábízott feladat jelentőségét és igyekezett azt közméretű postás becsülettel elvégezni. 1950 óta megváltozott a lapterjesztés arculata. Legnagyobb eredményül postásaink a terjesztés minőségének megjavítása terén érték el. E téren is érvényre jutottak az önkéntesség elvé. Eljuttatják a lapot a dolgozók legszűkebb köréhez és a távol eső legkisebb lakott helyekre is. Végrehajtották az előfűtést, a terjesztés határozatát és ezzel lehetővé tették a terjesztés tervszerűségét, a selejt csökkentését.

Pártunk és kormányunk mindenkor elismerte a postás dolgozók terjesztés terén végzett munkáját. Ezt bizonyítja a terjesztésben kitűnt dolgozók kormánykiüntetésével, sztahanovista oklevéllel, jelvényvel és egyébekkel történt jutalmazása.

Pártunk március 9-i határozata megszabta úgy az ipar, mint a mezőgazdaság területén a tennivalókat. E feladatok eredményes végrehajtását segítik elő a postásaink azzal, hogy minél több dolgozó kezébe, asztalára eljuttatják pártunk sajtóját, a párt irányutatóját. A feladat nagyságát megértve postás dolgozóink az 5 éves hírlapterjesztés megújulására október 1-ől ünnepi műszakot indítanak be. Ezen műszakra tett vállalásainkban a részletterv teljesítése mellett elsősorban a megyei pártbizottság lapját, a "Néplap"-ot kívánják magasabb példányszámra emelni, amely megyénkben a határozat végrehajtását a legközvetlenebbül hivatva elősegíteni. A postahivatalok egymás után küldik be vállalásaikat az ünnepi műszak tiszteletére.

A felajánlásban élenjárnak: Berettyóújfalun, Derecskén, Mezősas, Csökmő, Biharnagybajom, Nagyrábé, Darvas, Püspökladány, Hajdúnánás és Újráz postahivatalainak dolgozói. Debrecen 2. postahivatali kézbesítői vállalták, hogy az utóbbi hónapok szépséghibáit — melyek a Szabad Nép és Tartás békéi c. lapok terjesztésében voltak lemaradásában jelentkeztek — helyrehozzák azzal, hogy tervüket az ünnepi műszak alatt teljesítik és év végre túlfeljesztik. Az ünnepi műszak sikerének érdekében szükséges volna, ha a postásaink elmaradott hivatalkák (kézbesítők) saját területükön munkájuk megjavításával (felzárkózásukkal) az élenjáró hivatalkához, hogy örömmel jelenthessük: azt a feladatot, amit a postás dolgozókra bízunk, becsülettel elvégezték. Köszöntjük a posta dolgozóit az ünnepi műszak indulása alkalmával.

Előre az ünnepi műszak sikeréért.

Ma rendezik meg a tartalékos tisztek első találkozóját

Miskolc és más városok példáját követve ma kerül sor először Debrecenben a tartalékos tisztek egy részének baráti találkozására. A találkozó tiszteletére — amit a néphadsereg napja ünnepségének keretében rendeznek meg — a Honvéd Kiegészítő Parancsnokság az előkészítő bizottsággal karöltve gazdag programot állított össze. A résztvevők délután 4 órakor ünnepélyesen megkoszorúzzák az Alföldi Palota előtt lévő szovjet hősi emlékművet. Beszédet Szombati István elvtárs, a Járőrjavító pártbizottságának titkára mond.

A koszorúzás után a Központi Kultúrteremben, közös ünnepséggel kerül sor. Megnyitót Pető Béla elvtárs, tartalékos tisz, ünnepi beszédet pedig Bárdosi Sándor elvtárs tart. Az ünnepség keretében a legjobb munkát végző tartalékos tiszteket értékes jutalomban részesítik.

A baráti találkozó célja, hogy néphadseregünk tartalékos állományban lévő katonáit még közelebb hozza egy-máshoz és bevonja őket a néphadsereg Honvédelmi Szövetség munkájába. Az első közös ünnepséget rövidesen több hasonló megmozdulás követi.

Kiváló sztahanovisták nyomában

A SEBTŰOSZTÁLYTÓL A CSŐHÚZÓIG

Ha most 1952-öt írunk, bizony így kezdenénk: „Klein Hermanné a sebtű osztályon ismét 200 százalékra teljesítette normáját.” És most?! — Nagyon szégyellem, hogy csak 124 százaléka az átlagom. A csőhúzóban én vagyok a legutolsó — mondja ő.

Szemtől szembe állok vele, látom, hogy fáj neki valami, látom, hogy sápadt. De hát mi is történt azóta? Miért van ez így? — Bevezőtöként hadd idézzek néhány fontos dátumot Kleiné életéből.

1951-ben került az Orvosi Műszergyárba egyenesen a főzőkamrá mellől. A háztartást cserélte fel a gépek, a munka harsogó és zajos világával. Ami néhány napig szokatlannak volt, az később otthonossá és barátságossá vált. A folyton áradó műszerek sokasága: sebtűk, injekcióstűk, fogfogók stb. maga a sokarcú termelés. S a kéz, s az ész is milyen hamar megtanult parancsolni a gépeknek. Csak figyelem és ügyesség kellett hozzá. Kleiné ügyesnek, s figyelmesnek bizonyult. Míg tanult, jegyzett és hasznosított minden percet, aztán sem restelt a sebtű osztályon jótanácsért az idősebb munkásokhoz fordulni.

5 ember munkáját végezte. 1952-ben csakhamar sztahanovista csillagot tűzött a mellére. Aztán oklevelet kapott, majd 1953-ban újra jelvényt. De akkor sajtó kérelmére már a csőhúzóba helyezték át, ahol férfiakat is lepirálva el-sőnek kapott kitüntetését.

Erthetően nem szívesen beszél erről. Pláne amikor még jegyzetlomb és ceruza is kerül a Szepességi utcai lakásuk asztalára. „Hát írni akar erről? Akkor inkább...”

Később azzal érvel, hogy ha beszél, azt hiszik, hogy férje szolt a szerkesztőségnek. De mikor meggyőzőm, hogy szükség van az igazságra, mégis csak rákezd. Hűsz a helytállás nemcsak jó munkát, de bátor szókimondást is jelent.

„Szóval a csőhúzóban 1954-ben meg az idén is, több helytelen dolog történt. Nem arról van szó, hogy rosszul megy a munka, de arról sem, hogy minden kifogástalan. Előfordult például, hogy a dolgozók közül néhányan a lehúzásnál több gyűrűt rendszeresen kihagytak. Lehetőse nyílt így a termelés helytelen növelésére, közben a minőség is romlott. Aki becsületes munkát akar, az rontja a kollektívát? Kleiné megint nagyon bántotta a dolog, hát újra szót emelt. Bejelentésére röpgyűlést hívtak össze, beismerés is lett, de végül érthetetlen módon, (még ma sem tudni miér), nem neki adtak igazat. Mivel Bimbó és Nagy Sándor elvtársak körül forogtak a dolgok, a két munkás a bejelentés után bizony megnehezítették Kleinérra. Rontod a kollektívát — vetették a szemére többször is. Sőt egyesek, akik egy-

Amikor a művezető nem segít, hanem akadályoz. Erdemes idézni azt a vitát, ami szeptember 19-én zajlott le Kleiné és a művezető között. Kleiné kérte Nagy elvtársat, hogy adjon mellé egy leköszörlőt, mivel a dirib-darab csövek húzása nehezen megy. Mit gondolt — vágott vissza a művezető, rendelkezem én ilyenről? Majd a termelésről vitakoztak. — „Arra ne is gondoljon — jegyezte meg Nagy Sándor, hogy a jövőben 2500 méter csövet húz le.” — Lehúzó én háromszert is. — Lehúzó? No akkor nemcsak ezt csinálja, de betúni is fog. — Még így is meglesz. — Meglesz, ha én is akarom. Persze Kleinét joggal bántja az ilyen bánásmód, s a sok ácsorgás. Aztán az a bizonyos augusztus havi 124 százaléka, amelyről ő bizony sokkal többre lenne képes.

Igyekezte és lelkesedése, különösen az utóbbi hónapokban, meglehetősen alább hagyott. A jó múltkorában még a pártnapokat és egyéb gyűléseket is kerülte, csak a párt-szervezet kemény figyelmeztetésére vette észre, hogy milyen helytelenül cselekszik. Tudjuk, hogy Kleinének is vannak hibái. Néha nem érti, vagy nem teszi magáévá a gyár egyes intézkedéseit stb. Azonban hagyhatjuk-e ki a tudni azt a tüzét, ami benne ég? Azt az akaratot, mely ma sokszor oly figyelmen kívül hagyott a munkások eredményezett? Miért nem jutnak közelebb az Orvosi Műszergyárban a sztahanovisták szívéhez? Miért nem ünnekel le beszélni velük akár az üzemben, vagy még inkább családjuk körében? Miért nem veszik észre, hogy mi bántja Kleinét, Hegylajai Bélát meg a többieket. Mert az igazi és sokoldalú nevelőmunka ezt is jelenti. Eltűntetni és begyógyítani a megbánottságot, tanítva és segítve azokat, akik a győzelemért vesztkeznek.

Kovács T.

(N. E.)

Buzsákiné nehezen es töredősen ébredt. Minden csonkjában ott sajtolt és ott zsibbadt a tegnapi krumplicsodás hajlongása. Amolyan vékonycsontú és száraz aszszony volt, aki egy-két éve talán még fel sem vette a felesleges hajladozást sem, de mióta gyöttri az ízületi fájás, azóta nehezebben mozog. Még talán történt, hogy a répaszedésnél bőrig ázott, aztán meg rájött a hideg őszi szél és kész lett a reuma.

Most is, hogy lelépett az ágyról, élelet nyilatott a térdebe. Kis apró szisszenés jaddult fel a szájáról, de összekapta a fogát, hogy a gyermek fel ne ébredjen. Korán volt még, alig piymallott, s a gyermekre ráfér az alvás, pihenés. Még azt mondják, hogy ilyenkor hajnalját nő és szépül leginkább, mikor harmat esik és csillag hullik. Kint pedig ugyancsak harmat esésben volt az idő. A tanyát körülvevő tengeriföldek lágyan zúgtak a hajnali hűvösben. Nagy, karvastagságú csövek süllyedtek a szárazon, s a hatalmas tábla olyan volt, mint egy ószülő Erdő. A kis pöttönynyi tanyasi ház úgy állt a közepén, mint-ha meséből lépett volna elő.

Halkan nyikkant az ajtó, ahogy Buzsákiné betette maga után. Alig hogy kilépett az udvarra, a disznók azonnal sírni kezdtek. A malacok vékonyan és visítón, a hizónak-vastagon és rögöve. Olykikja két első lábával fellépett a karám felé, s ottan kiabált visító üdvözléssel Buzsákiné felé. Milyen haslik, gondolta magában s már kapta is a moslékos vedret. A veder csörrenésére mintha elvágták volna a disznók szivalkodását, hogy aztán még zengőbben, még erősebben kicapsajon belőlük a visítás.

Hogy sírnak a nyavalyások — zsörtölődött, míg tele me-regette a vedret. Lassan le-szik a fejemet, olyan éke-sek, mosolyodott el, és elibé-jük töltötte a moslékot. Még rendet csinált a nagy tolon-gásban, s már éppen azon kezdett gondolkozni, hogy mi-hely is kezd, mikor élelet nyi-lalt benne az emlékezés. A cipő. Az Erzsike cipője. Hi-szen holnap már iskolába kell menni, s a gyermeknek még nincs cipője. Igaz, az idő még nem sürgeti, de első nap mégis csak szegény volna cipő nélkül felengedni a gyerme-keket.

S ettől kezdve mozgása megszorodott, ruganyossá vált. Tekintete megszépült, fiatalos lett, a munka és az igazalom halványan paraszt-gyújtott az arcára. Csontos-sága és soványága szinte el-vesztett, mert a parasztaszszonyok igazán csak akkor szé-pek, mikor eltelnék munká-val, sikerrel.

Közben pedig erősen hajnalodni kezdett. A tengeri-táblák végtelenjéből kiemel-kedett a nap, s az akácok itt-ott már sárga lombján ra-gyogni kezdett a szeptemberi rezgel. Az udvar körül finom szél pihézett, tele az érett szőlő illatával, de még in-kább a nyár emlékével, mint az őszi jelzéssel.

Buzsákiné is érezte ezt a könnyű nyár végi szelét s arcára piros rózsát írt a bú-csúzó fiatalság. Azon kapta magát, hogy valami meleg forrósság fut a szíve felé. Könnyű, kamaszos fiatalság, ami csordultig van álommal, vágyal, szerelimmal. Tíz év emlékével, amikor az urát el-vitték tőle és a gyermekektől, s azóta többet sohse látta. És Erzsike már nem is ismerte az apját. Element az ember, odamaradt valahol, s ki tudja, hol zizeg most felette a ten-gerierdő.

Hogy miért? Senki se mondta, senki se firtatta. Csak jött a SAS behívó, s akarta, nem akarta, menni kellett. A könny jégcséppje még most is itt van a szívé-ben és érdekes, éppen ezen a szeptemberi reggelen olvadt

Cipővásár

ELBESZÉLÉS

meleg asszonyi patakka. Né-hány szemnyi ki is buggyant a szeméből, aztán végig har-matozott az arcán és pergett, pergett a szája szeglete felé. De ez az ellágyulás csak egy perccig tartott. Szeme újból megkeményedett, kék lett és messze néz. Tenyerével végig törült az arcán, s mintha ezzel a mozdulattal be is ta-karta volna az emlékeket, a fájdalmakat.

A háza már újra úgy lé-pett be, mint a régi, öregedő asszony. Szikáran, csontosan, arcán tele a ráncok finom pókhálóival. Csak a szemé-ben parázslott mélyen elrejt-telen a fiatalság lobbanó tüze, sugaras melegsége.

Ovatosan és vigyázva állt meg a kiságy mellett. Erzsike még mindig aludt, félre-billent fejével, kislányosan. Hosszú szempillája alól sü-rakot, s a hatalmas tábla olyan volt, mint egy ószülő Erdő. A kis pöttönynyi tanyasi ház úgy állt a közepén, mint-ha meséből lépett volna elő.

Halkan nyikkant az ajtó, ahogy Buzsákiné betette maga után. Alig hogy kilépett az udvarra, a disznók azonnal sírni kezdtek. A malacok vékonyan és visítón, a hizónak-vastagon és rögöve. Olykikja két első lábával fellépett a karám felé, s ottan kiabált visító üdvözléssel Buzsákiné felé. Milyen haslik, gondolta magában s már kapta is a moslékos vedret.

Hogy sírnak a nyavalyások — zsörtölődött, míg tele me-regette a vedret. Lassan le-szik a fejemet, olyan éke-sek, mosolyodott el, és elibé-jük töltötte a moslékot. Még rendet csinált a nagy tolon-gásban, s már éppen azon kezdett gondolkozni, hogy mi-hely is kezd, mikor élelet nyi-lalt benne az emlékezés. A cipő. Az Erzsike cipője. Hi-szen holnap már iskolába kell menni, s a gyermeknek még nincs cipője. Igaz, az idő még nem sürgeti, de első nap mégis csak szegény volna cipő nélkül felengedni a gyerme-keket.

Gyorsan és szaporán ha-ladtak a dülöúton. A por hű-vös volt és harmatos, de a nap mindig melegebb és me-legebb sugarakkal kezdett záporozni rájuk. Az akác-galyakon kifeszített pókháló-csillagok, mintha leheletből szótták volna őket. A finom ezüstös szálak súlytalanul függtek az ágakhoz erősítve, de most nem légy, csak egy-egy harmatszern hullott a hálóikra.

Erzsike gyakran rajta felej-tette a szemét ezeken az ezüst darabokon. Hozzájuk nyúlni azonban sohasem mert. Fél-t a kaszálású és csúnya fejű pókoktól. Inkább a katáng virágokat simogatta meg s kis apró fejüket még meg is csókolta, ha az anyja nem látta.

De az anyja sokszor meg-zavarta a virágsimogatásban is. Siess már, kislányom, riasztott hátra unos-untalan a hangja. Ilyenkor Erzsike min-dig szaporán kezdte a lép-teit, apró lábaival fűrgen fu-tott anyja nyomában. De az-tán újra a virágon felejtette a szemét, s ilyenkor megint visszaszólt az anyja nógató hangja: Erzsike, te.

Mikor beértek a városba, Erzsike félve és szepelve bujt anyja kezeihez. Megmarkolta a csontos és kemény ujjakat, s kis szívében valami jóleső melegség feszengett. A biz-tonság, hogy nincs egyedül eb-ben a zajban és sürgő ára-datban.

A cipőbolt dugig volt, mi-re odajutottak. A bőr enyhe és kesernyés szaga úgy meg-ülte a nagy helyiséget, mint odahaza a díofaillat az alko-nyatof. Polcok, polcok mindé-nütt, s a polcokon szebbnél szebb cipők. Barna bőrű, fe-kete, egész- és félcipők, de volt ott szandál is garmadá-val.

Erzsike csak állt, állt a poi-cig nyújtózóké lóra tövé-re, kicsit összegombolyodva, mint az akácia tővében a

gomba. Mennyi, de mennyi cipő, álmélkodott magában. Ez elég volna nekem, míg isko-lába járok, de még talán to-vábbra is. S a szeme tovább ke-rekedett, s csak úgy ficánkol-tak benne a csodálkozás apró falai.

Buzsákiné, ha arca nyu-godt is maradt, belül mégis hullámozott valami a szívé-ben. A vásárlás izgalmát ő is elkapta. Gyűrte, szorongatta a kis szatyrot s éles szemmel figyelte a vásárlókat. Bent az üzletben zsongott a nép, s az eladók egymás után kapkod-ták a cipőket. Buzsákiné egy-szeresek arra kapja fel a fejét, hogy a kislány örvende-zőn kezdi felkendőzni. Jaj édesanyám, itt van Julis né-ném, ni. S már szaladt is és fűródott az emberek között.

Buzsákiné mire odaért, lánya már ott csókolódzott egy kis szők pufókossal, Jolival, az unokatestvérel.

— Hát ti is itt vagytok — mosolyodott el Buzsákiné, s magában még örült is, hogy nem egyedül kell megvenni a cipőt.

Cipőt szeretnének venni en-kek a lánynak, kacagott visz-sza jókedvűen Juliska, a Bu-zsáki lánytestvére. S ahogy kacagott, apró gödrök nyílot-tak az arcán. Mert tudod, az ég se győzi ezeket a pulyákat lábbelivel. Tavasszal vettem neki egyet, és már szétrényűtte.

Az apja még váltig mondta, hogy vegyek neki, vegyek, mert maholnap itt van az is-kolakezdes ideje. Aztán még kacarásztak egy sort, nevet-géltek, s nekikezdték a cipő-vásárlásnak. Az eladónő mo-solyogva nézte őket. Hozta nekik a cipőket, egészet, felet, s lassan rá is átragadt a két asszony igazalma, a két gyer-mek repkedése.

— Ez lesz jó, Julis! — kiál-tott fel hirtelen Buzsákiné, s rámutatott egy barna egész-alp cipőre. Julis, a sógorasszony, s a két gyermek megbüvölve nézték a cipőt. Kicsi, takaros, szemrevaló cipő volt, s olyan-nak nézett ki, hogy a gyer-mek lábára is jó lesz. — Nem volna még egy ilyen — izgult Julis —, merthogy neki is éppen ez a fajta tetszett meg.

Egy perc múlva már ott volt a másik pár cipő is. Mintha csak íkertestvére lett volna az előbbinek. A két gyermek izgulva és idegesen kezdte a próbálást. Tapogat-ták, simogatták, s memókára már a lábukon feszült a szép új cipő. Mintha a lábukra ön-tötték volna. A két gyermek csak nézte boldogan, könnye-sen, majd egymásra kapták a szemüket és kuncogva ne-vetni kezdtek.

A vásár után

együtt nézelődtek és járkál-tak az utcákon. Az egyik ut-cán padot találtak és leültek. A gyermekek még mindig a cipővel voltak tele, s így a két asszony nyugodtan faggat-hatta egymást.

— Mi újság nálatok, hogy vagytok otthon? — pattogott azonnal a kérdés Julisból, a sógorasszonyból.

Buzsákiné elmosolyodott. Kicsit fáradtan, kicsit örege-sen. Hát tudod, most már csak könnyebb. A két fiú fel-nőtt, segítenek. Csak ez a kislány. Erre kell még na-gyon vigyázni, ezt kell felne-velni. Aztán, aztán, s legyin-tett, hogy aztán már mindé-gy.

Hallgattak. A nap ragyo-gott, az ég csupa felhőten, kéken szikrázott. A két gyer-mek a másik padon nevetgél-t, s ők meg csak ültek csende-sen és hallgatogán.

— És ti — kíváncsiskodott Buzsákiné is. — Hogy lép-teket be a szövetezetbe?

— Tudom is én — vont váll-

lat Julis. — Az emberbe egy-szer beleállt a gondolat, mint a fájás, s nem tudott tőle szabadulni. Állandóan rága a fülemel, hogy már a komája, Galambos Béni is, a katoná-cimborája, Botos Sanyi is bent dolgoznak, csak ő húzza egyedül az ígát. Végül aztán már én is azt mondtam, hogy nahát próbáld meg. És azóta bent vagyunk.

— Na és milyen bent? Nem rosszabb, mint kint — firtatta tovább Buzsákiné.

— Tudom is én — terült szét a mosoly Julis arcára. — De azért mégis az embernek volt igaza. Jobb bent. Az ember nincs egyedül. Ha tud-nád, mennyit kacagunk mi. Együtt. Ma is, hogy jöttünk befele — tudod jöttünk vagy ötten, külön szekerrel — végig kacagtuk az egész utat. De látod, most jut eszembe, ha-za-jóhetemkel velünk is. A szek-ker a piacon vár bennünket, van rajta éppen elég hely, el-fértek rajta. Meg úgyis a ti lanytok előtt megyünk el.

Buzsákiné nézte, nézte a sógorasszonyát és belevegy-ésből bontott. S útközben is, míg keresték a szekeret, azon gondolkodott, hogy milyen jó is ennek a Julisnak. Tele van kacagással és jókedvvel az életé.

A szekéren már ott cso-mósodtak az asszonyok. A táblán szépen pingált betűk-kel ragyogott, hogy Ady Endre TSZ, s a jóhúsu lovak idegesen toporogtak a szekér előtt. Buzsákiné úgy fogad-tak, mintha közéjük tartoz-na. Helyet csináltak maguk között, s a felcsapódó assz-zonyisávj közt kikocogtak a lovak a városból.

Mikor kiértek a határba, Mihály bácsi, a kocsi, lépés-re fogta a lovakat. A por szinte ringatta a szekeret, az asszonyok felcsengek kacag-tak minden semmisségen. Az apró szélben már ökönyálak úsztak, s a délutánba hajló nap melegen és puhán ragyo-gott. Buzsákiné észre sem vette, hogy benne is lombo-sodni kezd a jókedv. Először csak a mosoly kezdett rü-gyet bontani, aztán mint apró levelek nyíltak az arcára a kacagások.

Galambosné kedveskedve csipkedte őt is, hogy hát a brigádvezetőjük még nőilen ember, agglégény és szívesen elköndálná neki Buzsáki-nét. A többiek is fódították, de olyan kedvesen, hogy Bu-zsákiné maga is befelejelte-kett a tréfalkodásba.

Arra riadt fel, hogy a szek-er megállt. — Na hűgom-asszony, lithon volnánk — ébresztette fel Mihály bácsi hangja. — Már hazaérkez-tünk, szaladt ki a sóhaj Bu-zsákinéből. Mások alig bírom végét várni ennek az útnak, most meg észre sem vettem, hogy ideértem. S kicsit el is szomorodott, hogy le kell szállnia, s ott kell hagyni az asszonyokat.

A kislányát is leemelte s a lovak újból megindultak. Az asszonyok még integettek, kiabáltak, s egy kanyarból Julis, a sógorasszony is visz-szakiallott. Aztán gyere el néha közénk, nézz széjjel ná-lunk is.

Buzsákiné csak állt, csak állt és nézett a szekér után. Észre se vette, hogy Erzsike már húzálja a ruháját, fü-lébe még mindig a sógor-asszony kiáltása csengett. Az-tán gyere el néha közénk, nézz széjjel nálnunk is.

S míg lépkedtek csendesen a zajongó kukoricá-köz, azon vette észre magát, hogy mo-solyog, s egy kis dall mor-szolgat a fogai között. Az ej-sőt tíz év után.

A délután tele volt az érett szőlő illatával és Buzsá-kiné, mintha csak tulus után kiáltotta volna, egyre mondo-gatta magába: hát hogyne elmegyek én egyszer hozzá-juk, hiszen mennyit kacag-hattak azok most is. míg haza értek.

BODA I.

A Néplap RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP

KOSSUTH-RÁDIÓ

4.30—8.45: Reggeli zené. — 3.15: Egy falu — egy nőt. — 3.55: Fotomatórók öt perce. — 9: Új zenei újság. 10: Vasár-napi levél. 10.10: Ifjúsági rádió-játék. 11: Dalok. 12: Hírek. — 12.15: Jó ebédhez szól a nőt. 13: Jó munkáért — szép muzsi-kát. 13.20: Az építő kommuniz-mus nagy országában. 14.15: Hangverseny. 15.30: Egy hét a külpolitikában. 15.45: Szív kü-ldi szívetek szívesen. 16.30: He-lyszíni közvetítés Prágából a Csehszlovákia — Magyarország Európa Kupa labdarúgó-mérkő-zés II. fordulója. 17.30: Hírek. 17.40: Kincses Kalendárium. — 18.40: Táncezen. 19.02: Hangle-mezek. 19.08: Romeo és Júlia. 19.59: Időjelzés. 20: Esti Hí-radó. 20.20: Romeo és Júlia. Foly-tatás. 22: Hírek. 23.01: Zenekari hangverseny. 24: Hírek. 0.10: Virágzene. 0.22: Himnusz.

PETŐFI-RÁDIÓ

R. Fűvészen. 8.30: Vállasos felőre. 9: Magyar líra és ze-nekara játszik. 9.30: Miska bá-csi lemezestája. 10.10: Szív küldi szívetek szívesen. 11: Fa-lusi jelentés. 12.35: A világló-dalom humora. 13.05: Művésztáncok. 14: Filmzene. 15: Tiborc két arca. 15.20: Vig mu-zsika. Vidám nóták. 16: Opera-részletek. 17: Gyermekrádió. — 17.35: Regényrészlet. 18.55: Vi-lághírű magyar művészek hang-versenye. 19.40: Az Állami Népi Együttes műsora. 20.20: Lapsmetetés. 20.35: Táncezen. 21.30: A vasárnapi sportja. — 22: Zenekari hangverseny. 23: Műsorzárás.

HÉTFO

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Zenekari hangverseny. 9.20: Szerencse nélkül. 9.40: Énekkari művek. 10: Hírek. — 10.10: Műhely. 10.30: Me-séskönyv. 11: Operarészletek. 11.30: Keleti rege. 12: Hírek. — 12.25: Operatrészletek. 13: Ma-gyar népdalok. 14.15: Utőrő-híradó. 14.40: Hanglemez. — 15.10: Héti zenesé kalendárium. 16: Most légy okos Domokos. — 16.25: Zenei hírek. 17.10: Vá-sárosok hallgatónk. 17.30: Egy falu — egy nőt. 18: Ri-portműsor. 18.20: Kórushang-verseny. 18.40: Az Ifjúság hul-lámhosszán. 19.02: Mindenki mást csinál. 20: Esti Híradó. — 20.20: Rádiódrama. 22.15: Tíz perc külpolitika. 22.25: Magyar zeneszerzők műveiből. 23.50: Magyar nóták.

PETŐFI-RÁDIÓ

14: Megyei studiók jelentke-zik. 14.05: Operarészletek. 15: Déltúni muzsika. 16: Napszár-voztel filmek zenéjéből. 16.30: A debreceni népi zenekar ját-szika. 17: Romantikus szerzők kórusművei. 17.25: Operatrész-letek. 17.50: Kamarazene. 18.20: Előadás. 18.40: Könnyű zene. 19: Az építő kommunizmus nagy országában. 19.30: Zmaj. Jovan Jovanovic szerb költő versel. 19.50: Hanglemez. — 20.20: Sporthíradó. 20.40: A Pé-nzügyi zenekar játszik. 11.45: Ünneletrajz. 12.15: A rádió népi zenekara játszik. 13: Tánccok. 13.30: Mai operettek. 14.15: Hangverseny gyermeknek. — 15.10: Puccini operáiból. 15.57: Ifjúsági rádiójáték Balassi Bá-nti Ifjúkorából. 17.10: Választo-unk hallgatónk. 17.30: Szív küldi szívetek szívesen. 18: Me-gyei studiók jelentkezik. 18.10: Táncezen. 18.55: Pillantás a nagyvilágba. 19.02: A világló-dalom humora. 19.32: A rádió énekkarának műsora. 20.20: Bartók összes zongoraművei. — 20.50: Ültői ül fák. Zenesé iro-dalmi műsor. 21.20: Szép vagy, szép Balaton. Összeállítás. 22.15: A fővárosi népi zenekar játszik. 23: Előadóművészeink hang-versenye.

KEDD

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Magyar dalok és táncok. 9: Indulók. 9.15: Utőrő-híradó. 9.40: Bartók: Gyermeknek. I. fűzet. 10.10: Zenevel a föld kö-zül. 11: Nők negyedóra. 11.15: Operarészletek. 11.30: A Pé-nzügyi zenekar játszik. 11.45: Ünneletrajz. 12.15: A rádió népi zenekara játszik. 13: Tánccok. 13.30: Mai operettek. 14.15: Hangverseny gyermeknek. — 15.10: Puccini operáiból. 15.57: Ifjúsági rádiójáték Balassi Bá-nti Ifjúkorából. 17.10: Választo-unk hallgatónk. 17.30: Szív küldi szívetek szívesen. 18: Me-gyei studiók jelentkezik. 18.10: Táncezen. 18.55: Pillantás a nagyvilágba. 19.02: A világló-dalom humora. 19.32: A rádió énekkarának műsora. 20.20: Bartók összes zongoraművei. — 20.50: Ültői ül fák. Zenesé iro-dalmi műsor. 21.20: Szép vagy, szép Balaton. Összeállítás. 22.15: A fővárosi népi zenekar játszik. 23: Előadóművészeink hang-versenye.

PETŐFI-RÁDIÓ

14: Tudósítónk jelentik. — 14.05: Népek zenéje. 15: Szóra-koztató zene. 16: Magyar nóták. 17: Vonószenék. 17.30: Mit ta-ntanak a politikai iskolák? Elő-adás. Utána: A pártoktatás hírei. 17.45: Táncezen. 18.30: Az építő kommunizmus nagy orszá-gában. 19: Közvetítés hangfel-vételtől a szuburg. ünnepi játé-kokról. 22.10: Zenekari hang-verseny.

SZERDA

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Orosz operákból. 9.20: Ifjú technikus. Lapszemle. 9.40: Daltanulás. 10.10: Lízst Ferenc frásából. 10.30: Ispláng. Népi játék — népmese. 11: Kórus-hangverseny. 11.30: Könyes-krónika. 12.15: Táncezen. 13: Harminc arcu reggeli ének. (zenek. 13.20: Délen. Népdalok és dalok. 14.15: Utőrő-híradó. 14.40: Kamarazene. 15.10: Ifjú-ági rádiójáték Balassi Bántiról. I. rész. 16.10: Számolikus ze-ne. 16.40: Válaszolunk hallga-tónknak. 17.10: Az Állami Népi Együttes zenekarának műsora. 17.45: Nemzetközi kérdések. 18:

Közös dolgainkról. 18.15: Szív küldi szívetek szívesen. 18.45: A virágzó mezőszádaság útján. 19.17: Jó munkáért — szép mu-zsikát. 19.50: Esti híradó. 20.10: Énekkari hangverseny Bartók Béla emlékére. 21.15: Mórta. Aurd riportja. 22.20: Tíz per-c külpolitika. 22.40: Táncezen. 23.25: Neger spirituále.

PETŐFI-RÁDIÓ

14: Megyei studiók jelentke-zik. 14.05: Művésztáncok. — 14.45: Vidám zene. 15.20: Ope-ratrészletek. 16.20: Gosszmann. Boldogság. Elbeszélés. 16.40: Mezei csokor. 17.20: A népzenei kutatók eredményeiből. 17.40: Kamarazene. 18.30: Orosz nyelv-tanfolyam hatodikán. 18.50: Operatrészletek. 19.20: Az építő kommunizmus nagy orszá-gában. 20: Táncezen. 20.30: Sporthíradó. 21.20: A magyar If-júsági és magyar szabadságer-őltés. 21.50: Műsor a határos NDK-ról. 22: Népek dalai és táncai. — 23.30: Szórakoztató zene.

CSÜTÖRTÖK

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Zenekari hangverseny. 9.30: Zala megyei népművészet. — 9.40: A Gyermekrádió műsora. 10.10: Népzene. 10.50: Jó munkáért — szép muzsikát. 11.30: Irók műveiből. 12.15: Operarész-letek. 13: Hangszeresok. 13.20: Operatrészletek. 14.15: Gyer-mekműsor. — 15.10: Gyermekko-rusok énekelnek. 15.25: Az épí-tő kommunizmus nagy országá-ban. 15.55: Fűvészen. — 16.20: Irodalmi műsor. 16.40: Szív kü-ldi szívetek szívesen. 17.10: Va-laszolunk hallgatónknak. 17.35: Egy falu — egy nőt. 17.55: Filantás a nagyvilágba. — 18: Megyei studiók jelentik. 18.10: Operatrészletek. 19.02: Ifjú fi-gyelő. 19.30: Táncezen. 20.20: Magyar muzsika. 21: Szőlőkész, — nevelésről. 21.20: Emlékezés. 22.15: Bartók-művek. 23.15: Versek. 23.35: Eji zene.

PETŐFI-RÁDIÓ

14: Zenekari muzsika. 14.40: A rádió népi zenekara játszik. 15.20: Kamarazene. 15.46: Da-lok. 16: Szórakoztató zene. — 17.25: Jugoszláv népek dalai. — 17.45: Előadás. 18: Rádiódrama. 19.18: Baletzene. 20: Népzene. 21.05: Dalok. 21.30: Sporthíradó. 21.50: Vidám kórusok. 22.35: Szórakoztató zene.

PÉNTEK

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Magyar népi muzsika. 9: Dalok. 9.20: Elbeszélés. 9.50: Enekszámok. 10.10: Zon-goraművek. 10.30: Kisdobos. — 10.50: Az Okos Macsk. 11: Nők negyedóra. 11.20: Szovjet filmadalok. 11.30: Operakórusok. 12.35: Utőrő-híradó. 13: Tán-cezen. 14.15: Régi magyar mu-zsika. 14.40: Fűvészen. 15.10: Előadás. 15.30: Operatrészletek. 16: Orosz nyelvitanfolyam. 16.20: Ftalalok sporthíradója. 17.10: Zongoraművek. 17.30: Szív kü-ldi szívetek szívesen. 18: Előadás. 18.20: A rádió népi zenekara játszik. 19.02: Külpolitikai ké-réslekre válaszolunk. 19.15: Jó szöveget — szép muzsikát. — 20.20: Előadás. 20.35: Zenesé irodalmi műsor. 22.15: Tíz per-c külpolitika. 22.25: Táncezen. — 23.15: Eji zene.

PETŐFI-RÁDIÓ

14: Megyei studiók jelent-tek. 14.05: Operarészletek. — 14.55: Népi kórus, népi tánc. 16: Radics Béla és zenekara ját-szik. 17.30: Irodalmi műsor. — 18: Magyar szerzők művei. — 18.30: Az építő kommunizmus nagy országában. 19.40: Népzene. 20.40: Táncezen. 21.30: Sporthíradó. 22: Nyitányok kö-zönnenek.

SZOMBAT

KOSSUTH-RÁDIÓ

8.10: Zenekari hangverseny. 9.20: Utőrő-híradó. 9.45: Népek zenéje. 10.10: Az elveszett je-ki. 11.30: Látogatás a budapesti iskolákban. 11.40: Népdalfeldolgo-zások. 12.20: Hullo fátelvé. — 13: Szovjet népek dalai. 14.15: Előadás. 15.10: Szív küldi szívetek szívesen. 15.40: Riportmü-sor. 16.20: Válaszolunk hallga-tónknak. 16.40: Vidám zene. — 17.10: Bura Sándor és zenekara játszik. 17.40: Táncezen. 18.20: Az építő kommunizmus nagy országában. 19.10: Operarész-letek. 20.20: Jót neveltünk! Svéd-ország. atlétkai viadalk. helyszíni közvetítés a Népstadionból. — 22.15: Tanc éjféli.

PETŐFI-RÁDIÓ

Emlékezzünk Bartók Bélára

„Bartók diadalmas, végleges hazatérésének feltétele a zeneileg művelt ország.” (Kodály.)

Ezekben a napokban

Bartók Béláról emlékezzünk meg szerte az országban. S felénk együtt emlékezik az egész világ. Halálának 10 éves évfordulója napján (szeptember 26.) a sajtón, rádiókon keresztül és ünnepélyeken róla szóló tanulmányok ismertették életének, munkásságának egy-egy parányi szakaszát, hogy teljesebbé, megfoghatóbbá tegyék számunkra a bartóki élet nagy jelentőségét.

Ha Debrecen látszólag hallgatott ezekben a napokban, vagy szűkszavú volt, azt nem a gondatlanság vagy a feledékenység okozta. Inkább a törekvés arra, hogy Bartók emlékének megünneplése annak a programnak megindulását jelezze, amelyik az elkövetkező évre a bartóki életmű megismertetését és megszerkesztését tűzte ki céljává, — hogy így az ünnepelést és a zenei tervet Debrecen egész társadalmának megmozdításával kapcsolja egybe.

A felszabadult ország nem kézen kapta a bartóki életmű megfogalmazását. Nem is lehetett ez másképpen, hiszen a felszabadulás előtti reakciós politika mindent elkövetett, hogy meggátolja ennek érvényesülését. A végre jöghozó s a művelődéshez jutott társadalmunk idegenül állott szemben Bartók életművével. Az új, felnövekvő ifjúságnak pedig most kutatja és keresi a bartóki élet és művészet titkait.

Nem feladat most Bartók életrajzát ismerletni. Sem műveit felsorolni. Jobb inkább összefoglalni róla legalább a legfontosabbakat, amelyekkel életét az elmúlt hetekben méltatták.

Életútja, egyéni és művészi fejlődése: forrongó, kutató, új utakat kereső, meg nem alkuvó, harcos egyéniség, életének egy-egy darabjára történelmi és kis darabjaira, a társadalmi változásoknak egy-egy dátuma is. Jó, ha sorra vesszük életének főbb mozzanatait.

1881. március 25-én, Nagyszentmiklóson született. Korai, úri-nemesi világ Magyarországa volt, az osztrák elnyomás terhével. Gimnáziumi éveinek befejezése után (1899) a Zeneakadémiára került. Itt zongorát és zeneszerzést tanult s kapta utóvalól a német zeneszerzési iskola iránti tiszteletét. Sokkal fontosabb számunkra az 1905-ös dátum. Ekkor indult el Bartók Béla Kodály Zoltánnal — életreszóló barátjával — népdalgyűjtő újtárra. S ez az is döntő mindkettőjük munkásságának irányát. A népdallal s ezzel együtt a néppel való találkozásuk indítja el őket útjukon. Ez a találkozás indítja el Bartókot, hogy később mélyen megértse az emberiség nagy sorsfordulóját, és nagy művészi erővel fejezze ki korát: amiért most a magyar nép, de a világ valamennyi haladó muzsikusa ünnepli emlékét.

Nem lehet eléggé felmérni a kezdeményezés jelentőségét, amelyet az 1905-ös dátum jelent számunkra. Új korszakot nyitott ez meg a magyar zene történetében. Természetes volt az is, hogy az akkori hivatalos Magyarország idegenkedéssel fogadta ezt a kezdeményezést. Érthető is. A század elején már komoly jelei mutatkoznak annak, hogy a széles néptömegekben szerte Európában megmozdult valami. Baljóslatú figyelmeztetések voltak a tömegek felől — az akkori vezetők felé.

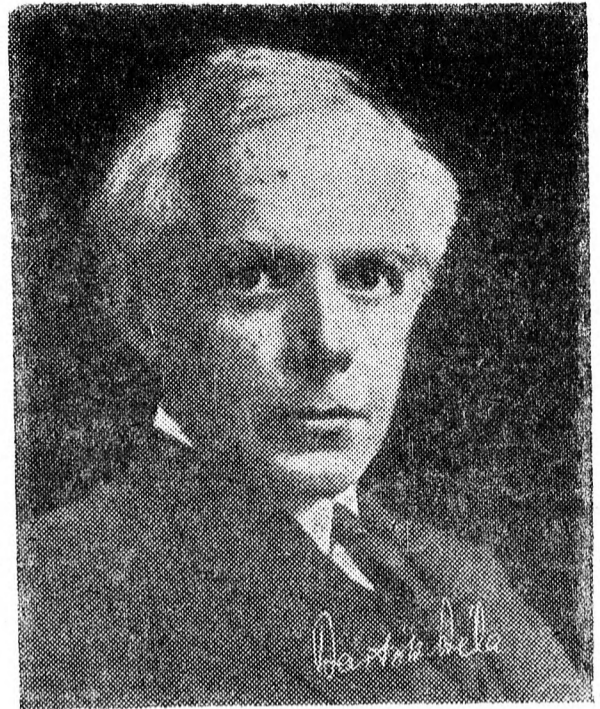
Fejldésében hát döntő változás volt ez az esztendő. Új távlat nyílt a saját nemzeti hangját kereső fiatal előtt. Ez a távlat: a múlt századi művészi irányzatokból az új magyar zenei nyelvezet megteremtésére alapot, ösztönzést a hélyzene adhat. És hogyan is lehetne pár sorban folytatni és összefoglalni az így órási távlatot további távlatokat: a szomszéd népek zenéjének nem; a népek

vizsgálata s ezen keresztül a népi tömegek mindennapi életével való találkozás, küzdelmeinek, vágyainak megismerése. Megannyi távlat: a Holnap (szabadság iránti vágy) távlat az elnyomás keserűségében. (1906-ban már szlovák, 1908-ban román dallamokat gyűjtött, 1913-ban az arab, a

ról is. Mert a mellőzés nemcsak a népzene kutatás munkájára vonatkozott. A hivatalos politika urai hamar felismerték, hogy az új, modern zene új hangot, új mondanivalót is szakított fel: azok hangját, akiknek nem volt helyük a hangversenytermekben. Mindent elkövettek hát,

merte, hogy Bartók zenéje milliók vágyának kifejezője, milliók vizsgálója és felderítője, *békédíjjal* emlékezett meg róla.

Bartók életének és munkásságának jelentőségét csak a szocializmus építésének kora adhatja meg. Az újjászülető nemzeti kultúra az elnyomást megszüntetni nem tudta. Az elnyomás megszüntetéséig, a felszabadulásig, a nemzet egyénekének megteremtése, a dolgozó nép nemzeté válása nem volt megvalósítható. Csak a szocializmus építésének korában lehetséges. S ez az építés milyen gazdag! Mert tud adni! Mert tud évszázados mulasztásokat pótolni! Van erre hozzá! Ahhoz is van, hogy a művelődés területén talán százados, Bartók életére vonatkoztatva: évtizedes küzdelmeket megszüntessen, — mert megvan a lehetőség a tömegeknek a kultúra és a műveltség színvonalára való emelésének, mert megvan a segítség az iskolai és társadalmi nevelésen keresztül az igazi, nemzeti kultúra kialakításának.

30-as években a török zenét tanulmányozza.)

1913-ban Bartók és Kodály közleményt adott ki: „Az új, egyetemes népdalkiadvány tervezetere” névze.

Ma már nem csodálatos számunkra, hogy nem született meg a kiadvány. Azaz hogy megszületett. A felszabadulás után, 1954-ben jelent meg a Magyar Népzene Tára I. kötet. Bartók már nem érthette ezt meg. Pedig az anyag nőtt folyton és ezzel együtt nőtt a társadalom igénye is.

Amíg hivatalos köreink között, sőt elutasító magatartással viselkedtek Bartók munkássága iránt, addig a népdal és a belőle sarjadt új zene egyre jobban tért hódított. Az új muzsika lassan mégis behatolt az iskolákba, énekkarokba és a hangversenytermekbe is. Miért volt ez jelentős akkor? Miért fontos ezt most leszozezni? Mert a társadalom igénye a kórusok, az iskolák, a hangversenytermeken keresztül egyben azt is jelentette, hogy ezzel maga a nép kért helyet — és kapott is helyet — ha nem is az állam vezetésében, de a megújuló zeneművészetben.

1913-ban süket fülekre talált a kezdeményezés. Az viszont természetes, hogy a népi demokrácia felkarolta a népzene ügyét. A tudományos kiadvány létrejöttét éppen úgy, mint a tömegek széles kulturális nevelése területén. A népi demokrácia megszületésétől kezdve arra vette az irányt, hogy az új magyar művészet népi gyökereiből sarjadjon. S ez zenei életünkben is meglátszott. Zenénk végleg a népzenei hagyományok talajára állt.

Ime, ezt is jelentette számunkra a Népzene Tára kötetének megjelenése. Azt is, hogy ezzel minálunk is valóra váltottuk a SZKP-nak 1948. évi határozatait a népzene vonatkozásban. Addig ugyanis voltak kételemek, amelyeket nem a néphagyomány tudományosan tisztázott problémái szerint vizsgáltak, hanem a népi romantika szemzőgéből.

Bartók négy világrészben vizsgálta a népek zenéjét, — mondotta Szabolcsi Bence emlékezésében. Az a jó és számunkra különösen értékes, hogy Bartók tudósává lett a népek zenéjének s hogy tudományos fejtegetései mellett a népzeneben látta meg az egyetemes zenekultúra alapját, — éppen a századeleji, vagy egészen a felszabadulás előtti híg, érzélgős zenével szemben. És itt kellene beszélünk Bartókról, a zeneszerző-

ról is. Mert a mellőzés nemcsak a népzene kutatás munkájára vonatkozott. A hivatalos politika urai hamar felismerték, hogy az új, modern zene új hangot, új mondanivalót is szakított fel: azok hangját, akiknek nem volt helyük a hangversenytermekben. Mindent elkövettek hát,

hogy érvényesülését gátolják. Milliók vágyának, álmanak megszólaltatása szinte szentségtörés volt akkor. Disszonásnak érezték. Valóban: az akkori élet disszonanciája volt. Gyűlölt lehetett ez a hang akkor, mint a Cantata Profana izzó szabadságvágya: a három csodaszarvas, akik emberből szarvassá váltak s miután egyszer megízlelték a szabadság tiszta patakjának vizét, soha nem alcarnak többé rabszolgának élni. Ime, ez is fejezi számunkra a bartóki életmű vezetését.

Bartók és Kodály korán látják, hogy az új mondanivaló közönségét az ifjúságból kell nevelniük. A Bartók művek közül a „Gyermekneknek”, „Milkrokosmos”, Kórusok, stb. jelzik az utat, — az ifjúságnak, az egészséges zenei kultúra kifejlődéséhez. Korán megszólal ezekben is a szomszéd népek népzeneje, — s a magyar gyermeket a magyar és a környező népek zenéjének, s ezen keresztül a népek megbecsülésére és szeretetére tanítja.

És a világ, — amelyik felis-

Ez a biblikus cím lehet magyar fordítás is, de ha magyar, ha francia, mindenképpen kitűnő s a film problematikáját sokban kifejező. Talán nem is lehetne jobban szimbolizálni a sorozatos atomrobbantások, a koreai és amerikai háború okozta zűrzavart, mint ezzel a címmel, André Cuyatte és Charles Spaak kicsit ezt is akarták ezzel a filmmel, még elmondhatjuk egy napyon is megdöbbenő és nagyon is elgondolkodtató történetet a francia ifjúságról, a háborúról, az özönvíz előtti korról.

Hogy mennyire fájó és eleven problémába metszett bele ez a film, mi sem bizonyítja jobban, minthogy Franciaországban bemutatása után azonnal felzúdult a klérus, zúgni kezdtek a katolikus szövetek, meg és a film azonnali betiltását követelték. Ervük nagyon is régi és nagyon is elköpottatott érv volt, az a bevált mese, hogy ez a film megsérti a francia ifjúságot, s őt a klérus, tiltakoznak a francia fiatalok nevében. A tiltakozás azonban csak arra volt jó, hogy a film méginkább népszerű legyen, méginkább megszeressék. Igaz, egy-két helyen betiltották ezt a nagyon is kitűnő filmet, de a francia közvélemény azonnal vétőt kiáltott. És nem a film ellen.

De mi is okozta ezt a zajt, ezt a felháborodást, egyszerűen s a megértést

Mikor elindult

Bartók (1940) hogy hazáját otthagyva vállalja az önkéntes száműzetés keserűségét, idehaza csak kevesek ismerték fel jelentőségét. Ma már tudjuk, hogy hazáját, népét nagyon szerető ember és nagy zeneszerző volt, aki meghódította a világot.

Ma Bartókot idézzük és tanítjuk. Vannak, akik még látják és hallották őt, akik tudják ki volt. Ők és mind azok, akik szívükbe zárták Bartók műveit, azok majd segítenek abban, hogy megtanulja népünk Bartókot szeretni is.

A felszabadulás óta eltelt 10 év alatt sokat tettünk, hogy Bartók otthon talájon nálunk. Most ünnepek sorozata kezdődött szerte az országban. Debrecenben is. Ez kevés lenne mégis. Csak költségességgé halványulna könyvem. Most többről van szó. A Bartók-év debreceni programja széleskörű lehetőséget nyújt a zenei művelődés megalapozására vagy kibővítésére. Mindenki megtalálja a kedvére valót. Hangozzék hát ez évben hangversenyek tízein, százaiban, az intézmények, tömegszervezetek ünnepein a bartóki életmű megismertetésére. Így lesz a debreceni Bartók-év is lépcső a „zeneileg művelt ország” felé.

GULYÁS GYÖRGY
a Zeneművészek Szövetsége debreceni csoportjának vezetője.

HELYESÍRÁS ÉS LOGIKA

Helyesírásunk vezérelve vég-ső fokon a tökéletes megértés biztosítása. Így nem meglepő, ha bizonyos esetekben helyesírási kérdést logikai megfontolás alapján döntünk el. Igaz, hogy a logika szabályai nem érvényesülnek következetesen a nyelvben, sok logikatlanság kövesül nyelvi tényny akár a nyelv szerkezet, akár a kifejezőkészség területén. Az ember többnyire észre sem veszi őket, pedig világos, hogy a jobb szöveget, hosszabb idő, idősebb nő kifejezések melléknevei, bár középfokban vannak, a tulajdonság kisebb mértékét jelentik, mint az alapfokú jó szöveget, hosszú idő, idős nő. A vasgyár, bányagyár, rézgyár logikailag helytelen, mert ott nem vasat, bört, rezet, hanem vasárut, stb. gyártanak. Logikai képtelenség az ilyen kifejezés, mint végtelenül bájos, hihetetlenül szellemes, irtó (irtózatossan) szép, állati okos stb. Még kevésbé tűnik fel az efféle, naponként többször is hallott kifejezések logikai helytelensége: pontos időjelzés (a pontos idő jelzése) üres szócséplés (üres szavak cséplése) orosz nyelvtan (az orosz nyelv nyelvtana), magyar irodalomtörténet (a magyar irodalom története) stb.

Megfigyelhető, hogy ezek a logikatlanságok napjainkban egyre szaporodnak. Magam akkor kezdtem figyelni rájuk, mikor személyi igazolványom egyik felírása hőkentett meg: *Allandó lakásváltozások*. Világos, hogy itt az állandó lakás tartozik össze, nem a lakásváltozások. Az egész kifejezés helytelen logikai tagolása és írása az eredményezte, hogy az olvasó félreértheti a dolgot: a kifejezés így azt jelenti, hogy a lakásváltozások ténye állandó, vagyis lépten-nyomon lakásváltozás történik. A helytelen logikai tagolás és az ennek megfelelő írásmód tehát az értelem meghamisítását eredményezte.

Ujságokból, beszédsvövegéből, felírásokból rövid idő alatt szép kis gyűjteményt állítottam össze csak ebből az egy fajta logikatlanságból. Ime egy néhány: *beton utépitő vállalat* (a vállalat beton?), *gyermek ruhaanyagok* (ez talán maszlietett ruhaanyag?), *tartós hullamosítási eljárás* (eszerint sokáig tart az eljárás?), *minőségi vetomagakció* (az akció „minőségi”, vagyis jó minőségű?), *szinjátszó műsorpolitika* (ez legfeljebb hazug, nem őszinte műsorpolitika lehet), *páros versenyszervezés* (a szervezőknek is párosan szép az élet?), *Hajlított Bátorgyár* (ki hajlította meg?), *Hasonlók még: növénytermelő brigádvezető; általános iskolai végzettség; aranka irtószér, magassági szélmérő; történeti regényíró, két asztalfőrendszér, gyakroló vezetőtanár stb.*

A fentiekben a logikátlan tagolás által értelemellenesített bővített jelzős kifejezéseket akartuk bemutatni. A helytelen tagolódást az okozta, hogy a három szóból álló kifejezés egyike a másik kétivel külön-külön is szokásos értelmű egységet alkot és együttes előfordulásukkor a tudat megzavarodik az össze-fűzés rendjében. Van ui. *állandó lakás és lakásváltozás; beton út és utépitő vállalat; gyermekruha és ruhaanyag; tartós hullám és hullamosítási eljárás; minőségi vetomag és vetomagakció* (vtp. vetomaggal való ellátási mozgalom, vagy vetomagjuttatási mozgalom), *szinjátszó műsor és műsorpolitika stb.*

E kifejezések helyesírására nincs általánosan érvényes szabály. Ahol az értelem nem szenved csorbát, ott a helyesírási szabályzat szabálya alapján kötőjellel írhatjuk egy szóba az egészet, ha az egybeírás szótagszámot nem lépkül túl: *betonút-épitő vállalat, gyermekruha-anyagok; színjátszó-műsor-politika, történetiregény-író, általánosiskolai-végzettség, kétasztalfőrendszér, Hajlítottbátorgyár stb.* Másutt az egyik egyébként szokásos egységet szét kell választanunk az értelmi tagolás kedvéért: *párosverseny szervezés, magassági szél mérő, minőségi vetomag akció, bírtokos jelzés szerkezet stb.* Olykor csak a teljes átfogalmazás segít, még ha kevésbé tömör is: *az állandó lakás változásai.*

Még mindig jobb ui., ha az egy fogalmat jelző többszavas kifejezést szavakra különítve írjuk le, mint ha az alkotó szavakat úgy kapcsoljuk egymáshoz, hogy az olvasó félreértheti az író gondolatát, vagy meg sem értheti azt.

S. Á.

Színházi műsor

Ma fél 4-kor és fél 8-kor, hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön fél 8-kor Párisi vendég, zenés vígjáték. Pénteken fél 8-kor Bánk bán díszelőadás a színház megnyitójának 90. évfordulója alkalmából.

Özönvíz előtt

csol a barátság, s kettőjüket. — Liliant és Richard Dutoit — a bimbósodó szerelem.
A vállalkozáshoz azonban pénz szükséges, s ezért betörést terveznek. A betörés sikerül is, de közben egy lövés Jean idegesen reszkető pisztolyából, s a betörésnek halálos áldozata marad. A cselekmény aztán innen már magától továgördül a még tragikusabb véglet felé. A gyilkosság titka elsősorban Epsteinon múlik, aki konok becsületességgel és baráti hásséggel hallgat is róla. Barátai viszont már nem hisznek neki, s az állandó antiszemitizmus világában vergődő Richardot mihamar meggözi súlyos lelkiismerete — és a visky — hogy csak Epstein Dániel halálával menekülhet meg. Így ölik meg a barátok a barátot, aki barátuk százszor jobb volt mint ők, bár telve ugyanazokkal a serdülőkori hibákkal, mint a többiek.

A történet sokszínű szálat lehetetlen most itt végig elemezni, de egy nagy tanulság azonnal le lehet szűri. Ezek a serdülőkori fiatalok elsősorban nem azért estek kétszerez gyilkosságba, mert rosszak voltak. Annak a korszaknak, amelyben tragédiájuk beteljesül, erkölcsi normái nyomira felhígultak, hogy az emelkedniük egy távoli szigetere a háború elől. Ők öten, akiket úgy érezték összeková-

gogy felszines, de egyenesen rossz, s ez mindenképpen viszáruit. Mert a film tanulságában, ott cseng a figyelemzvetés a szülők felé is, akik elsősorban felelősek gyermekeikért.

A filmmel kapcsolatban fel kell még vetnünk egy kérdést, igaz-e a film problematikája, s ha igaz, mennyiben általános. Az elsőre úgy gondoljuk, hogy nem is kell válaszolnunk, a másokra viszont hady adja meg a feleletet André Cuyatte, a film készítője. „Nem rajzoltam meg a francia ifjúság általános képét. Megmutattam, hogy bizonyos körülmények között, bizonyos szülők részben felelősek bizonyos gyermek magatartásáért. Megmutattam így, hogy egyesek egyidejűleg felelősek és áldozatok: áldozatai körülményeknek, különösképpen a nemzetközi irányzat és háború légkörének, amelyben már évek óta élünk”. Tehát a válasz világos. Nem általános ez a történet, de ez a film éppen azért íródott, hogy a meglévő bizonyos esetek ne válhassanak általánossá.

A szereplőket, akik végig tökéletesen játsszák ezt a filmet, nem kell külön dicsérni. Előkön Marina Vladyval, aki mint karmester irányítja játékával, mozdulataival ez a nekünk kicsit meghökentető történetet, amelyet úgyis felfoghatunk, mint a francia film kiáltását, az új özönvíz ellen, (bi.)

RA
18.15: Szty
18.45: A
szabadság
19.15: Szty
19.45: Szty
20.10: Szty
20.45: Szty
21.15: Szty
21.45: Szty
22.15: Szty
22.45: Szty
23.15: Szty

TORTÓK
11.30: Szty
11.45: Szty
12.00: Szty
12.15: Szty
12.30: Szty
12.45: Szty
13.00: Szty
13.15: Szty
13.30: Szty
13.45: Szty
14.00: Szty
14.15: Szty
14.30: Szty
14.45: Szty
15.00: Szty
15.15: Szty
15.30: Szty
15.45: Szty
16.00: Szty
16.15: Szty
16.30: Szty
16.45: Szty
17.00: Szty
17.15: Szty
17.30: Szty
17.45: Szty
18.00: Szty
18.15: Szty
18.30: Szty
18.45: Szty
19.00: Szty
19.15: Szty
19.30: Szty
19.45: Szty
20.00: Szty
20.15: Szty
20.30: Szty
20.45: Szty
21.00: Szty
21.15: Szty
21.30: Szty
21.45: Szty
22.00: Szty
22.15: Szty
22.30: Szty
22.45: Szty
23.00: Szty
23.15: Szty
23.30: Szty
23.45: Szty
24.00: Szty

NTÉK
11.30: Szty
11.45: Szty
12.00: Szty
12.15: Szty
12.30: Szty
12.45: Szty
13.00: Szty
13.15: Szty
13.30: Szty
13.45: Szty
14.00: Szty
14.15: Szty
14.30: Szty
14.45: Szty
15.00: Szty
15.15: Szty
15.30: Szty
15.45: Szty
16.00: Szty
16.15: Szty
16.30: Szty
16.45: Szty
17.00: Szty
17.15: Szty
17.30: Szty
17.45: Szty
18.00: Szty
18.15: Szty
18.30: Szty
18.45: Szty
19.00: Szty
19.15: Szty
19.30: Szty
19.45: Szty
20.00: Szty
20.15: Szty
20.30: Szty
20.45: Szty
21.00: Szty
21.15: Szty
21.30: Szty
21.45: Szty
22.00: Szty
22.15: Szty
22.30: Szty
22.45: Szty
23.00: Szty
23.15: Szty
23.30: Szty
23.45: Szty
24.00: Szty

MBAT
11.30: Szty
11.45: Szty
12.00: Szty
12.15: Szty
12.30: Szty
12.45: Szty
13.00: Szty
13.15: Szty
13.30: Szty
13.45: Szty
14.00: Szty
14.15: Szty
14.30: Szty
14.45: Szty
15.00: Szty
15.15: Szty
15.30: Szty
15.45: Szty
16.00: Szty
16.15: Szty
16.30: Szty
16.45: Szty
17.00: Szty
17.15: Szty
17.30: Szty
17.45: Szty
18.00: Szty
18.15: Szty
18.30: Szty
18.45: Szty
19.00: Szty
19.15: Szty
19.30: Szty
19.45: Szty
20.00: Szty
20.15: Szty
20.30: Szty
20.45: Szty
21.00: Szty
21.15: Szty
21.30: Szty
21.45: Szty
22.00: Szty
22.15: Szty
22.30: Szty
22.45: Szty
23.00: Szty
23.15: Szty
23.30: Szty
23.45: Szty
24.00: Szty

IÓT
11.30: Szty
11.45: Szty
12.00: Szty
12.15: Szty
12.30: Szty
12.45: Szty
13.00: Szty
13.15: Szty
13.30: Szty
13.45: Szty
14.00: Szty
14.15: Szty
14.30: Szty
14.45: Szty
15.00: Szty
15.15: Szty
15.30: Szty
15.45: Szty
16.00: Szty
16.15: Szty
16.30: Szty
16.45: Szty
17.00: Szty
17.15: Szty
17.30: Szty
17.45: Szty
18.00: Szty
18.15: Szty
18.30: Szty
18.45: Szty
19.00: Szty
19.15: Szty
19.30: Szty
19.45: Szty
20.00: Szty
20.15: Szty
20.30: Szty
20.45: Szty
21.00: Szty
21.15: Szty
21.30: Szty
21.45: Szty
22.00: Szty
22.15: Szty
22.30: Szty
22.45: Szty
23.00: Szty
23.15: Szty
23.30: Szty
23.45: Szty
24.00: Szty

